

ΚΑΛΗΜΕΡΑ

2/2026

ΕΚΘΕΣΗ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΗ ΣΤΟ ΦΡΑΝΤΣ ΚΑΦΚΑ

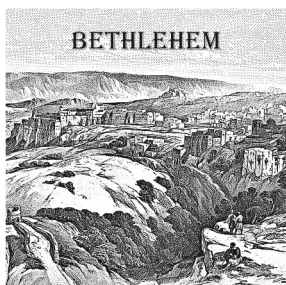

Η Καλημέρα εκδίδεται με την οικονομική υποστήριξη του Υπουργείου
Πολιτισμού της Τσεχίας.
Tento časopis je vydáván za finanční podpory Ministerstva Kultury ČR.

MINISTERSTVO
KULTURY

Αγιογραφικό στούντιο Βηθλεέμ, Άγιοι Τόποι.
Nicola Juha

www.bethlehemnicolaicons.com

EDITORIAL

Περιοδική έκδοση της ΕΚ Πράγας

Εκδότης / Vydavatel:
Ελληνική Κοινότητα Πράγας / Řecká obec Praha

Σύνταξη / Redakční rada:
Tassula Zissaki-Healey, Virginia Mpouta,
Michalis Laso, Kateřina Bošková

Αλληλογραφία / Korespondence:
Řecká obec, Vcelova 3, 120 00 Praha 2

facebook/Ελληνική-Κοινότητα-στην-Πράγα

E-mail:
tassula.healey@gmail.com (ΕΚ Πράγας)

Web:
<https://ekprague.com>

Λογαριασμός ΕΚ Πράγας
Česká spořitelna, Praha 1,
č.ú.: 1928830399/0800

Εκτύπωση / Tisk:
GRAFIKSHOP
Bubenská 1477/1, 170 00 Praha 7

Συνδρομή

Beneficiary:
Řecká obec Praha, Vcelova 3, 120 00 Praha 2,
Prague - Czech Republic

Beneficiary Bank:
Česká Spořitelna a.s., Pobočka Praha 1,
Václavské nám. 16, 110 00 Praha 1,
Prague - Czech Republic
IBAN: CZ80 0800 0000 0019 2883 0399
BIC (SWIFT): GIBACZPX

Ο Μάιος και Ιούνιος μας πρόσφερε αριστερές εκδηλώσεις. Η Πρεσβεία της Κύπρου στήριξε την εκδήλωση 'Η Κύπρος, σταυροδρόμι μουσικών πολιτισμών' η οποία πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού της Τσεχίας, ακολούθησε μία δεύτερη εκδήλωση στην οποία σε συνεργασία με το **Greek Corner**, η Πρεσβεία της Κύπρου παρουσίασε και προώθησε κυπριακά προϊόντα στην Πράγα. Είχαμε την ευκαιρία να επισκεφτούμε την έκθεση 17 ελλήνων καλλιτεχνών αφιερωμένη στα 100 χρόνια από το θάνατο του Φραντς Κάφκα την οποία διοργάνωσε η Πρεσβεία της Ελλάδας, ακολούθησε το Φόρουμ και την ίδια μέρα είχαμε την ευκαιρία να συναντηθούμε και με την Γενική Γραμματέα Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας στην έδρα της Κοινότητας. Εκτός από τις Ελληνικές Ημέρες σε διάφορες πόλεις της Τσεχίας τις οποίες διοργανώνουν οι Ελληνικές Κοινότητες στην Τσεχία, στην Πράγα είχαμε την ευκαιρία να δοκιμάσουμε ελληνικά και κυπριακά προϊόντα σε εκδηλώσεις στο **Greek Corner** καθώς και στο Φεστιβάλ **Street Food** των Πρεσβειών. Και όπως κάθε χρόνο, με τους μεγάλους και μικρούς μας μαθητές γιορτάσαμε τη λήξη των μαθημάτων ελληνικής και τσεχικής γλώσσας καθώς και της μουσικοκινητικής για τους πιο μικρούς μας μαθητές. Κλείσαμε και με την μεγάλη γιορτή της Πρεσβείας της Κύπρου όπου βρεθήκαμε Έλληνες, Κύπριοι, Τσέχοι, διπλωμάτες, επιχειρηματίες για να γιορτάσουμε την Τελετή λήξης της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2026 προσκεκλημένοι από την Πρεσβεία της Κύπρου στην Τσεχία.

Σ' αυτό το τεύχος σας προσφέρουμε να διαβάσετε το πολύ ενδιαφέρον άρθρο του Α. Ζήνων για το εάν είναι εύκολη η κατάργηση των βρετανικών βάσεων στην Κύπρο. Επίσης, ένα ενδιαφέρον άρθρο είναι για τον φωτογράφο Απ. Βερβέρη και την μυστική του αποστολή στην Κύπρο. Η Δήμητρα Κοζομπόλη μας παρουσιάζει την Ελληνορθόδοξη Ενορία στην Πράγα και τον εορτασμό της Πεντηκοστής. Στη στήλη Συνεντεύξεις θα διαβάσετε για την δημοσιογράφο Χρύσα Σάμου, η οποία γύρισε δύο εξαιρετικά οδοιπορικά για τις Ελληνικές Κοινότητες της Οστράβας και της Πράγας και γενικά για τους Έλληνες στις δύο αυτές πόλεις. Μια πολύ ενδιαφέρουσα συνέντευξη είναι αυτή με τον Παλαιστίνιο δικηγόρο, ο οποίος αποφάσισε να τα παρατήσει όλα και να γίνει αγιογράφος. Στη στήλη Από την Ελλάδα για την Ελλάδα σας γνωρίζουμε ποιος ήταν ο Γιώργος Νεδέλκος, ο οποίος είχε αριστούς συγγενείς στην Πράγα στο αφιέρωμα για τα 80 χρόνια από την ίδρυση του ΔΣΕ.

Σας ευχόμαστε καλό καλοκαίρι, καλές διακοπές και τα ξαναλέμε τον Σεπτέμβριο και πάλι. Καλή ανάγνωση! (ΤΖΗ)

6 ΜΑΗ: «CYPRUS, CROSSROADS OF MUSICAL CULTURES», ΜΕ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥΣ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΙΑΝΟΥΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥΣ ΥΜΝΟΥΣ

Η Πρόεδρος Αλίκη Πασχάλη παρέστη και απηύθυνε χαιρετισμό χθες το βράδυ (6 Μάη) στην εκδήλωση “CYPRUS, Crossroads of Musical Cultures”, (‘Η Κύπρος, Σταυροδρόμι Μουσικών Πολιτισμών’) που έλαβε χώρα στον ιστορικό Ναό του Αγίου Βέντσεσλας, στο κέντρο της Πράγας. Η εκδήλωση τελούσε υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού της Τσεχίας και του Υφυπουργείου Πολιτισμού της Κύπρου και οργανώθηκε, με τη στήριξη της Πρεσβείας της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Πράγα, από το **PHILOKALLIA ENSEMBLE**, υπό τον Κύπριο μαέστρο κ. Μάριο Χρίστου. Περιλάμβανε Βυζαντινούς και Γρηγοριανούς εκκλησιαστικούς ύμνους. (Πηγή Πρεσβεία της Κύπρου) Ακολουθεί η ομιλία της Πρόεδρος: Αγαπητοί Πρόεδροι,

Αγαπητοί φίλοι,
Με ιδιαίτερη χαρά σας καλωσορίζω στη σημερινή εκδήλωση «CYPRUS – Crossroads of Musical Cultures», η οποία τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού της Τσεχίας, του Υφυπουργείου Πολιτισμού της Κύπρου και την στήριξη της Πρεσβείας της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Πράγα. Τα θερμά μου συγχαρητήρια στον κύριο Μάριο Χρίστου για τη διοργάνωση αυτή της εκδήλωσης. Η αποφινή συναυλία είναι ένα ταξίδι στον χρόνο, σε μια εποχή όπου η Κύπρος αποτελούσε έναν αληθινό κόμβο πολιτισμών. Κατά τη μεσαιωνική περίοδο, η Κύπρος φιλοξενούσε παράλληλα δύο μεγάλες μουσικές παραδόσεις: τη βυζαντινή ψαλτική και τη δυτική εκκλησιαστική μουσική, όπως

Ars Subtilior. Αυτές οι παραδόσεις δεν συνυπήρχαν απλώς χρονικά· συνυπήρχαν και γεωγραφικά. Σε πόλεις της Κύπρου, εκκλησίες διαφορετικών δογμάτων βρίσκονταν σε πολύ μικρή απόσταση μεταξύ τους, δημιουργώντας ένα μοναδικό ηχητικό τοπίο όπου οι διαφορετικές λειτουργικές μουσικές μπορούσαν να ακουστούν σχεδόν ταυτόχρονα. Η βυζαντινή μουσική, βαθιά συνδεδεμένη με την ορθόδοξη πνευματικότητα, διατηρεί μέχρι σήμερα έναν μονοφωνικό, μελισματικό χαρακτήρα, εστιάζοντας στην εσωτερικότητα και τη μυσταγωγία. Από την άλλη πλευρά, η δυτική παράδοση, όπως εκφράζεται μέσα από το γρηγοριανό μέλος και εξελίσσεται στην πολυφωνία του Μεσαίωνα, αναδεικνύει τη δομή, την αρμονία και τη συλλογική ηχητική εμπειρία.

Η Κύπρος αποτέλεσε ένα από τα λίγα μέρη στην Ευρώπη όπου αυτές οι δύο διαφορετικές μουσικές

Σεβαστέ Πατέρα, Σεβαστή Ηγουμένη, Κυρίες και Κύριοι,

το γρηγοριανό μέλος και αργότερα η πολυφωνία της **Ars Nova** και της

γλώσσες όχι μόνο συναντήθηκαν, αλλά αναπτύχθηκαν παράλληλα, αντανακλώντας τις ιστορικές πραγματικότητες του νησιού, ιδίως κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας και της Ενετοκρατίας. Η αποψινή συναυλία αναβιώνει αυτήν

ακριβώς τη συνύπαρξη. Κυρίες και κύριοι, η μουσική έχει τη δύναμη να υπερβαίνει σύνορα και εποχές. Στην περίπτωση της Κύπρου, αποτελεί και μια ζωντανή απόδειξη ότι η συνύπαρξη

διαφορετικών πολιτισμών μπορεί να γεννήσει δημιουργία, διάλογο και αρμονία. Σας ευχαριστώ θερμά για την παρουσία σας και σας εύχομαι καλή ακρόαση!

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ: Philokallia του μαέστρου Μάριου Χρίστου Η Μεσαιωνική Κύπρος μάγεψε την Πράγα Πράγα, 11 Μαΐου 2026

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε την προηγούμενη εβδομάδα στην Πράγα η συναυλία με τίτλο «Κύπρος – Σταυροδρόμι Μουσικών Πολιτισμών» (Cyprus – Crossroads of Musical Cultures), που διοργάνωσε ο οργανισμός Spolek Philokallia επί τη ευκαιρία της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η συναυλία παρουσίασε κυπριακές μεσαιωνικές φωνητικές συνθέσεις βυζαντινής μουσικής, όπως το Κοινωνικό του Νικολάου Ασάν, καθώς και έργα δυτικής πολυφωνικής μουσικής από τον περίφημο κυπριακό Κώδικα του Τορίνου J.II.9, αναδεικνύοντας τον ιδιαίτερο πολιτισμικό χαρακτήρα της μεσαιωνικής Κύπρου ως τόπου συνάντησης Ανατολής και Δύσης.

Στην εκδήλωση συμμετείχαν τα κορυφαία τσεχικά μουσικά σύνολα Schola Gregoriana Pragensis υπό τη διεύθυνση του David Eben και Philokallia Ensemble υπό τη διεύθυνση του Κύπριου μαέστρου και συνθέτη Μάριου Χρίστου, καθώς και ο καταξιωμένος

Κύπριος πρωτοφάλτης και καθηγητής βυζαντινής μουσικής Γιώργος Δημητρίου.

Η δραματολογία της συναυλίας είχε ως κεντρικό άξονα τον διάλογο δύο διαφορετικών, αλλά αλληλένδετων μουσικών παραδόσεων που συνυπήρχαν στην Κύπρο κατά τον Μεσαίωνα,

προβάλλοντας την Κύπρο ως γέφυρα πολιτισμών και δημιουργικής συνύπαρξης.

Η συναυλία πραγματοποιήθηκε στις 6 Μαΐου 2026 στον μεσαιωνικό Ναό του Αγίου Βάτσλαβ στην Πράγα, παρουσία πολυπληθούς κοινού. Η ανταπόκριση του κοινού υπήρξε ιδιαίτερα θερμή, με την αίθουσα να είναι κατάμεστη, ενώ η εκδήλωση προσέλκυσε και το ενδιαφέρον σημαντικών τσεχικών μέσων ενημέρωσης, όπως του κρατικού ραδιοφώνου και του πολιτιστικού portal KlasikaPlus.cz.

Η εκδήλωση εντάσσεται στις δράσεις πολιτιστικής προβολής της Κύπρου στο εξωτερικό και ανέδειξε τη σημασία της μουσικής κληρονομιάς του νησιού στο ευρωπαϊκό πολιτιστικό γίγνεσθαι. (Υπό τις αιγίδες: Υπουργού Πολιτισμού της Τσεχικής Δημοκρατίας, Otto Klempíř και Υπουργού Πολιτισμού της Κύπρου, Βασιλικής Κασσιανίδου)

15 ΜΑΗ: ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΣΤΟ GREEK CORNER ΠΡΑΓΑ

Σίγουρα, μας λείπανε στην Πράγα το χαλούμι, η λούντζα, ο παστουρμάς, τα κυπριακά σουτζουκάκια, τα αγνά και υγιεινά παξιμάδια από χαρούπι και βρώμη, ναι, χωρίς συντηρητικά! Ο καλός μας συμπατριώτης και φίλος Παναγιώτης Δρόσος, ιδιοκτήτης του Greek Corner (Francouzská 836/31, Praha 2 και Milady Horakovy Praha 7) μας καλωσόρισε στην εκδήλωση παρουσίασης και προώθησης κυπριακών προϊόντων, υπό την αιγίδα της Πρεσβείας της Κύπρου στην Πράγα όπου σε μια πολύ κυπριακή φιλική ατμόσφαιρα είχαμε την ευκαιρία να δοκιμάσουμε (για αυτούς που δεν τα γνωρίζουν) και να γευτούμε και στην Πράγα το χαλούμι, τον παστουρμά και πολλά άλλα. Σύντομα, θα φέρει και τα φημισμένα κυπριακά κρασιά. Μόνο τον ήλιο και τη θάλασσα δεν μας έφερε το Greek Corner!!!

Η ακούραστη και πάντα χαμογελαστή Πρέσβης της Κυπριακής Δημοκρατίας, κα Αλίκη Πασχάλη μας καλωσόρισε επισημαίνοντας ότι για πρώτη φορά στην Πράγα και στην Τσεχία γενικά θα έχουμε την ευκαιρία να στολίζουμε το

Με την Πρέσβη της Κύπρου, κα Πασχάλη (κέντρο) και την κα Κοζομπόλη, Α' Σύμβουλο και Πρόξeno της Πρεσβείας της Ελλάδας (1η αριστερά)

τραπέζι μας και με κυπριακά προϊόντα. Κι εγώ συμπληρώνω, δεν θα χρειάζεται πια να τα κρύβουμε στις αποσκευές μας όταν επιστρέφουμε από την Κύπρο! Ευχαριστούμε την κα Πασχάλη,

ευχαριστούμε τον Παναγιώτη Δρόσο, ιδιοκτήτη του Greek Corner που μας φέρανε στην Πράγα τα αρώματα και γεύσεις της Κύπρου.

Και πάλι για την Κύπρο:

Πόσο εύκολη ή εφικτή είναι η κατάργηση των βρετανικών βάσεων στην Κύπρο;

Του Αλέξανδρου Ζήνων

Σύντομο βιογραφικό σημείωμα του Α. Ζήνων

Ο Πρέσβης Αλέξανδρος Ν. Ζήνων υπήρξε Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εξωτερικών από το 2013 έως το 2018. Στην ίδια θέση είχε υπηρετήσει μεταξύ των ετών 2006-2008.

Από το 2008 μέχρι το 2013 υπηρέτησε σαν Ύπατος Αρμοστής στο Ηνωμένο Βασίλειο, Μόνιμος Αντιπρόσωπος στον Διεθνή Οργανισμό Ναυτιλίας (IMO) και Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου (Board of Governors) της Γραμματείας της Κοινοπολιτείας.

Υπηρέτησε στις διπλωματικές αποστολές της Κύπρου στη Ρώμη, στη Βιέννη-ΔΑΣΕ και στο Παρίσι, όπως επίσης και σε διάφορες θέσεις και Διευθύνσεις του Υπουργείου Εξωτερικών.

Μεταξύ 1996 και 2000, ήταν Πρέσβης στην Ολλανδία και παράλληλα Μόνιμος Αντιπρόσωπος στον Οργανισμό για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων και Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του

Διαρκούς Δικαστηρίου Διαιτησίας.

Από το 2000 μέχρι το 2005 υπηρέτησε σαν Πρέσβης στην Ιταλία, με παράλληλη διαπίστευση στην Ελβετία, τη Μάλτα και τον Άγιο Μαρίνο.

Μεταξύ 2005 και 2008 υπηρέτησε διαδοχικά στις θέσεις του Διευθυντή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, Αν. Γενικού Διευθυντή και Γενικού Διευθυντή.

Έχει εκπροσωπήσει την Κύπρο σε επιτροπές εμπειρογνομόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης και της ΟΥΝΕΣΚΟ, ενώ ανέλαβε αποστολές ως Ειδικός Απεσταλμένος του Προέδρου της Δημοκρατίας και του Υπουργού Εξωτερικών.

Σπούδασε νομικά στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης στο Παρίσι σε θέματα ιστορίας, διεθνών σχέσεων και άμυνας. Έχει, επίσης, αποκτήσει δίπλωμα

ευρωπαϊκών σπουδών από το Διεθνές Ινστιτούτο Δημοσίας Διοικήσεως της Γαλλίας και έχει παρακολουθήσει επιτυχώς σειρά μαθημάτων του Πανεπιστημίου Harvard με αντικείμενο τη διαχείριση κρίσεων και την διαπραγματευτική ικανότητα.

Πέραν της ελληνικής, μιλά αγγλικά, γαλλικά και ιταλικά.

Τον έχουν απονεμηθεί οι ακόλουθες τιμητικές διακρίσεις:

- Μεγαλόσταυρος του Τάγματος της Τιμής της Ελληνικής Δημοκρατίας
- Μεγαλόσταυρος του Κυρίαρχου Τάγματος των Ιπποτών της Μάλτας
- Ανώτατο παράσημο της Δημοκρατίας, Μάλτα
- Ανώτερος Ταξιάρχης, Τάγμα της Αξίας, Ιταλία
- Ανώτερος Ταξιάρχης, Τάγμα της Αγίας Αγάθης, Άγιος Μαρίνος
- Ανώτερος Ταξιάρχης με Αστέρα, Τάγμα της Τιμής, Αυστρία
- Ταξιάρχης, Τάγμα της Αγίας Αγάθης, Άγιος Μαρίνος
- Ταξιάρχης, Τάγμα της Τιμής της Ελληνικής Δημοκρατίας
- Ταξιάρχης, Εθνικό Τάγμα της Αξίας, Γαλλία
- Μέλος του Εθνικού Τάγματος της Αξίας, Μάλτα

Ο κ. Ζήνων έχει δημοσιεύσει αριθμό μελετών, μεταξύ άλλων για την «Ιστορική εξέλιξη της Βρεταννικής Κοινοπολιτείας», την «Ιστορική εξέλιξη της Αθηναϊκής

Βουλής», τις «Στρατιωτικές εγκαταστάσεις των Ηνωμένων Πολιτειών στην Τουρκία» και τις «Διακοινοτικές σχέσεις στην Κύπρο μεταξύ 1959-1964 και την απόπειρα

τροποποίησης του Συντάγματος». Έχει επίσης συγγράψει το βιβλίο «Η αθέατη πλευρά, σαράντα χρόνια διπλωματίας»

Με το πλήγμα που δέχθηκε πρόσφατα η βρεταννική βάση στο Ακρωτήριο, επανήλθε στον δημόσιο διάλογο το θέμα της παραμονής ή όχι στην Κύπρο των δυο βάσεων, Ακρωτηρίου και Δεκέλειας, υπό το σημερινό καθεστώς. Η συζήτηση αυτή είναι τόσο παλιά, όσο και οι βάσεις οι ίδιες.

Σε άλλο σημειώμά μου, είχα την ευκαιρία να αναφερθώ στη σημασία που έχουν οι βάσεις για το Ηνωμένο Βασίλειο (HB), αλλά και για τις ΗΠΑ και το δυτικό σύστημα ασφάλειας γενικότερα. Εξ ου και η επιμονή του HB για τη διατήρησή τους, παρά το δυσανάλογο οικονομικό και διοικητικό κόστος.

Στη συνέχεια, παραθέτω για προβληματισμό κάποιες σκέψεις επί του θέματος. Στην ουσία, πρόκειται για μια καταγραφή από συνομιλίες και επαφές που είχα από την υπηρεσία μου στο Υπουργείο Εξωτερικών, ιδίως την περίοδο 2008-2018, κατά τη θητεία μου, πρώτα ως Υπάτος Αρμοστής στο Λονδίνο και στη συνέχεια ως Γενικός Διευθυντής. Δεν πρόκειται, επομένως, για ανάλυση των νομικών πτυχών του θέματος, αλλά για «τροφή προς σκέψη».

Το Λονδίνο έχει παραδεχθεί, και το έχει δηλώσει επίσημα εδώ και δεκαετίες, ότι ο μόνος λόγος παρουσίας του στην Κύπρο ήταν και είναι καθαρά στρατηγικός, σε αντίθεση με άλλες αποικίες του, όπου οι λόγοι ήταν πρωτίστως οικονομικοί και εμπορικοί. Τούτου λεχθέντος, θα πρέπει να μας απασχολήσει πόσο εφικτή και εύκολη είναι υπό τις σημερινές συνθήκες η διεκδίκηση της αποχώρησης του HB από τις περιοχές των βάσεων.

Είναι γνωστό ότι όλες οι Κυπριακές κυβερνήσεις, χωρίς καμία εξαίρεση, ενώ κατά καιρούς θέτουν δημόσια, ρητορικά, θέμα αποχώρησης των βάσεων, ουδεμία μέχρι σήμερα το έχει εγείρει επίσημα, άμεσα ή έμμεσα, παρά το γεγονός ότι ευκαιρίες υπήρξαν. Ακόμη και πολιτικές δυνάμεις, που ως αντιπολίτευση πρωτοστατούσαν στην προσπάθεια κατά της παρουσίας των βάσεων, ως υπεύθυνη κυβέρνηση υιοθέτησαν άλλη στάση και πολιτική.

Ξεκινώ από ένα βασικό σημείο: Η νομοθετική πράξη του HB, με την οποία παραχωρήθηκε η ανεξαρτησία στην Κύπρο (Cyprus Act 1960) έχει τίτλο “An Act to make provision and in connection with, the **establishment of an independent Republic in Cyprus**”. Γίνεται, δηλαδή, λόγος για “εγκαθίδρυση” της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο ίδιος ορισμός διατρέπει και την σχετική ιδρυτική Συνθήκη της Κυπριακής Δημοκρατίας (ΚΔ), η οποία φέρει τον τίτλο “**Treaty concerning the establishment of the Republic of Cyprus**”, αποτέλεσμα των σχετικών διακηρύξεων του HB, του Βασιλείου της Ελλάδος, της Τουρκικής Δημοκρατίας (17ης Φεβρουαρίου 1959) και στη συνέχεια και των Αντιπροσώπων των δυο Κυπριακών Κοινοτήτων, της 19ης Φεβρουαρίου 1959. Είναι εξ άλλου γνωστό ότι η ονομασία της Συνθήκης στην διπλωματική jargon (ορολογία) είναι “**Treaty of Establishment**” (Συνθήκη Εγκαθίδρυσης).

Είναι, επομένως, προφανές ότι η Συνθήκη αυτή μαζί με τα Παραρτήματα της είναι ιδρυτική της ΚΔ. Από τα “travaux préparatoires”

(«προπαρασκευαστικές εργασίες» ή «προπαρασκευαστικό υλικό»), εξ άλλου, γίνεται, επίσης, σαφές ότι αυτή ήταν η πρόθεση των συμβαλλομένων. Ως εκ τούτου, οποιαδήποτε προσπάθεια κατάργησης ή αναθεώρησης των προνοιών που αφορούν τις βρεταννικές βάσεις, περιλαμβανομένου του Παραρτήματος “Ο”, θα πρέπει να λάβει υπ’ όψη της ότι μοιραίως επηρεάζει το σύνολο της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης.

Ένα άλλο σημείο το οποίο είναι σημαντικό, αφορά στο γεγονός ότι με το Cyprus Act 1960 και την Συνθήκη Εγκαθίδρυσης καθορίζεται ως επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας όλο το έδαφος του νησιού, με εξαίρεση τις περιοχές των δυο βάσεων (Ακρωτηρίου και Δεκέλειας), οι οποίες παραμένουν υπό τη κυριαρχία του HB και το καθεστώς που ίσχυε προ της ανακήρυξης της ΚΔ, δηλαδή της Αποικίας του Στέμματος, όπως ανακηρύχθηκε την 1η Μαΐου 1925. Αυτή είναι και η ερμηνεία του Ανώτατου Δικαστηρίου της Αγγλίας. Επ’ αυτού, θα επανέλθω στη συνέχεια. Είναι, πάντως, ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι στο Άρθρο 2(ii) του Παραρτήματος “Ο” της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης, αναφέρεται ότι “**Her Majesty’s Government further declare that their intention accordingly will be- (ii) Not to set up and administer “colonies”**” (Η Κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας δηλώνει περαιτέρω την πρόθεσή της, αναλόγως, θα είναι - (ii) να μην εγκαθιδρύει και διοικεί «αποικίες»).

Τα δυο αυτά σημεία θα πρέπει, επομένως, να μας απασχολήσουν σε

σχέση με κατά πόσο είναι σκόπιμο και εφικτό, υπό τις περιστάσεις, να εγερθεί με πιθανότητες επιτυχίας θέμα βάσεων κατά την παρούσα συγκυρία.

Ξεκινώ από το γεγονός ότι η ιδρυτική Συνθήκη της ΚΔ και τα Παραρτήματα της είναι μια διεθνής συνθήκη, μεταξύ του ΗΒ, του Βασιλείου της Ελλάδος, της Τουρκικής Δημοκρατίας και της ΚΔ. Ως εκ του γεγονότος αυτού, διέπεται από το Διεθνές Εθιμικό Δίκαιο (αφού η Σύμβαση της Βιέννης για το Δίκαιο των Συνθηκών του 1969, που κωδικοποίησε το προϋπάρχον Διεθνές Εθιμικό Δίκαιο, δεν έχει αναδρομική ισχύ).

Θα πρέπει, όμως, να σημειωθεί ότι το Διεθνές Δικαστήριο, όπως προκύπτει από τη νομολογία του, εφαρμόζει την Σύμβαση της Βιέννης ως απόρροια του Διεθνούς Εθιμικού Δικαίου, ιδίως σ' ό,τι αφορά το πανάρχαιο αξίωμα *“pacta sunt servanda”* (*«οι συμφωνίες πρέπει να τηρούνται»* ή *«τα συμφωνημένα δεσμεύουν»*), που βρίσκει την έκφραση του στο Άρθρο 26 της Σύμβασης. Ανάλογα ισχύουν και σ' ό,τι αφορά τις πρόνοιες τις σχετικές με τον τερματισμό ή την καταγγελία των συνθηκών.

Η δυσχέρεια που παρουσιάζεται, επομένως, για την πλευρά μας είναι πως επιτυγχάνεται ο τερματισμός/καταγγελία/αναθεώρηση της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης, με δεδομένο ότι δυο τουλάχιστον από τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη διαφωνούν.

Έχει, ακόμη, εκφραστεί η άποψη ότι η Συνθήκη, για την ακρίβεια το μέρος της εκείνο που αφορά στις βάσεις, θα μπορούσε να καταγγελθεί ή να αποτελέσει αντικείμενο (επαναδιαπραγμάτευσης), ως προϊόν καταναγκασμού (*coercion*).

Έχω την άποψη ότι η θέση αυτή δεν βρίσκει ισχυρό έρεισμα στο Διεθνές Δίκαιο, ιδίως αν το θέμα αχθεί ενώπιον Διεθνούς Δικαστηρίου.

Πέραν της δυσχέρειας απόδειξης, τόσο γενικότερα, όσα και ειδικά ως προς το συγκεκριμένο θέμα, τα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα τείνουν προς μια συσταλτική ερμηνεία του όρου. Δεν είναι καθόλου εύκολο, δηλαδή, να αποδειχθεί ενώπιον δικαστηρίου ότι *“ασκήθηκε παράνομη πίεση”* ή ότι *“υπήρξε απειλή χρήσης ή χρήση βίας”* ή ότι *“διατυπώθηκαν απειλές κατά μιας πλευράς των συμβαλλομένων”*.

Εξ άλλου, η Συνθήκη παρουσιάστηκε σαν επιτυχία από τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο κατά την επάνοδό του στην Κύπρο.

Ήδη αναφέρθηκε πιο πάνω ότι, με την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας, το καθεστώς των βάσεων παρέμεινε ως είχε πριν απ' αυτή, δηλαδή της Αποικίας του Στέμματος. Είναι γνωστό και γενικά αποδεκτό, ότι τα *“αποικιοκρατικά κατάλοιπα”* συνιστούν παραβίαση αναγκαστικών κανόνων του Διεθνούς Δικαίου (*jus cogens*). Τυγχάνει εφαρμογής η αρχή αυτή στην περίπτωση των βάσεων;

Η θέση αυτή είναι μερικώς ορθή, με την έννοια ότι η διατήρηση αποικιών αποτελεί μεν παραβίαση αναγκαστικών κανόνων του Διεθνούς Δικαίου, ιδίως δε του Χάρτη του ΟΗΕ, αλλά μόνο στον βαθμό που αυτή είναι αντίθετη προς την βούληση των κατοίκων τους, κατά παράβαση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης, που συνήθως διαπιστώνεται μέσω δημοψηφίσματος. Στην περίπτωση της Κύπρου, το 1960 ή σε οποιοδήποτε μεταγενέστερο χρόνο, δεν υπήρξε τέτοιο δημοψήφισμα σ' ό,τι αφορά τις Συνθήκες. Το επίσημο αφήγημα και επιχείρημα της πλευράς μας ήταν ότι ο Κυπριακός λαός, με την πανηγυρική εκλογή του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' στην προεδρία της Δημοκρατίας, ενέκρινε και αποδέχθηκε στην πράξη τις Συνθήκες αυτές. Αλλά το *“επιχείρημα”* αυτό είναι περισσότερο πολιτικό, παρά νομικό και εξυπηρετούσε σκοπιμότητες της εποχής.

Η περίπτωση, έτσι, των βάσεων καθίσταται *sui generis* (ιδιόμορφο καθεστώς), με τα δικά της νομικά και πραγματικά χαρακτηριστικά και ιδιομορφίες.

Οποιοσδήποτε, επίσης, παραλληλισμός με το Γιβραλτάρ ή τα Falklands δεν είναι δόκιμος, αφού πρόκειται για ιστορικά και νομικά ανόμοιες περιπτώσεις.

Επιπρόσθετα, και στις δυο αυτές κτήσεις, οι κάτοικοι με συντριπτική πλειοψηφία επέλεξαν να παραμείνουν υπό το βρετανικό Στέμμα.

Ασφαλώς η γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου της 25ης Φεβρουαρίου 2019 για τα Chagos Islands είναι υποβοηθητική για την Κύπρο, δεν είμαι όμως βέβαιος ότι μπορεί να αποτελέσει την απάντηση στο πρόβλημα των Βρετανικών βάσεων.

Στην περίπτωση αυτή, η οποία παρουσιάζει αρκετές ομοιότητες με εκείνη των Βρετανικών βάσεων στην Κύπρο, οι *“διάδικοι”* ήταν δύο, το ΗΒ και ο Μαυριίκιος, αφού η Συμφωνία του Lancaster House του 1965 είχε υπογραφεί μόνο μεταξύ τους (μεταξύ δηλαδή του ΗΒ και αντιπροσώπων του Μαυριίκιου, πριν η χώρα αποκτήσει την ανεξαρτησία της και διεθνή προσωπικότητα, το 1968).

Στην περίπτωση της Κύπρου, πέραν του ΗΒ, του Βασιλείου της Ελλάδος και της ΚΔ, συμβαλλόμενο μέρος της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης είναι και η Τουρκία, παράγοντας και δεδομένο που πρέπει να συνεκτιμηθεί και να

ληφθεί σοβαρά υπ' όψη.

Είναι ενδεικτικό πως, όταν το 2003-2004 συζητείτο το Σχέδιο Ανάν και υπήρξε πρόταση του ΗΒ ότι, σε περίπτωση λύσης θα επέστρεφε ποσοστό 45% του εδάφους των βάσεων στο ομόσπονδο κράτος, η τουρκική πλευρά έσπευσε να εκφράσει ενδιαφέρον και να διεκδικήσει το “δικό της” μερίδιο. Για τον λόγο αυτόν και μόνο, και πέραν όλων των άλλων λόγων, θα συμφωνήσω με την θέση του τ. Προέδρου της Δημοκρατίας, κ. Νίκου Αναστασιάδη, ότι το θέμα θα πρέπει να εγερθεί μετά την επίτευξη

λύσης του Κυπριακού, είτε ως μέρος της.

Στην όλη εξίσωση θα πρέπει, επίσης, να συνεκτιμηθούν πολιτικές και στρατηγικές παράμετροι και να επισημανθεί ειδικότερα το ενδιαφέρον των ΗΠΑ για τις βρετανικές βάσεις, τις οποίες εν μέρει χρηματοδοτούν και κατά καιρούς χρησιμοποιούν. Αλλά πέραν των ΗΠΑ, και φιλικές μας χώρες της ευρύτερης περιοχής, θεωρούν τις βάσεις ως παράγοντα που συμβάλλει και στη δική τους ασφάλεια. Η πλευρά μας δεν στερείται, ασφαλώς, επιχειρημάτων. Θα πρέπει, όμως, να

συνεκτιμήσει επιχειρήματα, νομικά και άλλα, όπως και αντιδράσεις πέραν αυτών, που λογικά αναμένεται ότι θα προβάλουν άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, ειδικότερα δε το ΗΒ και η Τουρκία. Και μια τελική υπενθύμιση: το Διεθνές Δίκαιο είναι ασφαλώς σημαντικό μέρος των διεθνών σχέσεων, δεν είναι όμως το μόνο. Υπάρχουν και άλλοι παράγοντες, οι οποίοι συνηθέστερα συνδιαμορφώνουν τις εξελίξεις και επηρεάζουν ή καθορίζουν το τελικό αποτέλεσμα.

Μυστική αποστολή φωτογράφου στην Κύπρο

Τα περισσότερα βιογραφικά στοιχεία για τον Απ. Βερβέρη (όπως και οι φωτογραφίες της Κύπρου) αντλήθηκαν από το προσεγμένο κυπριακό αρχείο <https://photography-ververis.dioptra.cy.ac.cy>. Με εξαίρεση αυτή του αρχείου Καβάφη (Ίδρυμα Ωνάση) οι υπόλοιπες φωτογραφίες προέρχονται από το αρχείο ΕΛΙΑ. (Παρουσιάζοντας το αμφιλεγόμενο φωτογραφικό αρχείο του Απόστολου Βερβέρη - ασόδου)

Ο Έλληνας φωτογράφος Απόστολος Βερβέρης επισκέφθηκε το νησί τον Ιούλιο του 1954. Είχε μια σημαντική μυστική αποστολή από το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών. Χάρη στην επίσκεψή του, μπορούμε να δούμε πώς ήταν η Κύπρος λίγο πριν ξεινήσει ο απελευθερωτικός αγώνας κατά της βρετανικής κυριαρχίας.

Ο Βερβέρης πέρασε δέκα ημέρες στο νησί ως απεσταλμένος του Υπουργείου Εξωτερικών. Φωτογράφησε τους κατοίκους της Κύπρου, τοπία, αρχαιολογικούς χώρους και σκηνές από τη λαϊκή ζωή. Καθήκον του ήταν να συλλέξει οπτικό υλικό που θα έδειχνε τη στενή σχέση του νησιού με την Ελλάδα. Γεγονός είναι ότι τον Δεκέμβριο του 1954, το θέμα του μέλλοντος του νησιού επρόκειτο να συζητηθεί στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ. Η Ελλάδα απαίτησε να δοθεί στην Κύπρο το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης. Οι φωτογραφίες του Βερβέρη είχαν σκοπό να ενισχύσουν τον ισχυρισμό της ελληνικής κυβέρνησης ότι το νησί, το οποίο μοιραζόταν πολιτιστικούς και πνευματικούς δεσμούς με τη χώρα, δεν μπορούσε να παραμείνει υπό βρετανική κυριαρχία. Ο Απόστολος Βερβέρης κατάφερε όχι μόνο να τραβήξει τις φωτογραφίες που ήταν απαραίτητες για το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών, αλλά και να δημιουργήσει μια φωτογραφία σπάνιας ομορφιάς. Αποτύπωσαν την Κύπρο

εκείνης της εποχής με μοναδικό τρόπο. Ωστόσο, οι εικόνες δεν βοήθησαν στην επίλυση του πολιτικού ζητήματος - στις 17 Δεκεμβρίου 1954, η Γενική Συνέλευση απέρριψε το αίτημα της Ελλάδας.

Ταλαντούχος φωτογράφος, προπαγανδιστής, ή και τα δύο;

Παρουσιάζοντας το αμφιλεγόμενο φωτογραφικό αρχείο του Απόστολου Βερβέρη

Συνολικά τα αρχεία του αριθμούν περισσότερες από 15.000 εικόνες

[Σαμσών Ρακάς](#)

Ποιος ήταν ο Απόστολος Βερβέρης;

Γεννημένος στη Σμύρνη το 1900, μετά από την εφιαλτική Μικρασιατική Καταστροφή, βρέθηκε το 1922 στην

Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Εκεί μαθήτευσε δίπλα σ' έναν Αρμένιο φωτογράφο και πολύ σύντομα ο Βερβέρης θα αποκτούσε φήμη τρανού φωτογράφου στην ελληνική κοινότητα της Αιγύπτου. Πράγματι, τα πορτρέτα του ξεχωρίζουν για την ζωντάνια τους. (φώτο: Η μποέμικη φιγούρα του 28χρονου Απόστολου Βερβέρη στην Αλεξάνδρεια)

Ο πατριάρχης, η βασιλική οικογένεια όταν βρέθηκε εξόριστη, υψηλά πολιτικά πρόσωπα και μεγαλοαστοί θα τον εμπιστεύονταν για να φροντίσει το φωτογραφικό τους πορτρέτο.

Ήταν ακόμη ο φωτογράφος που απathanάτισε στην Αλεξάνδρεια το επιθανάτιο περιβάλλον του **Κ.Π. Καβάφη** το 1933 λίγες ώρες μετά την εκδήμιά του. Οι φωτογραφίες αυτές άλλωστε αποτέλεσαν το έναυσμα να αναζητήσω πληροφορίες για τη ζωή και το έργο του από εδώ και από κει για να γραφτεί ετούτο το άρθρο. Το γιατί βγήκαν ετούτες οι οχτώ φωτογραφίες (δύο από το νοσοκομείο και 6 από το σπίτι του) δεν γνωρίζω. Πιθανότατα να συνεργαζόταν με τις ελληνικές αρχές από τα χρόνια της Αλεξάνδρειας και οι φωτογραφίες αυτές να αποτελούν μια επαγγελματική ανάθεση από τις τότες που θα ακολουθήσουν αργότερα στην Ελλάδα. Βέβαια, το να γνώριζε τον Καβάφη προσωπικά, διόλου απίθανο, αν αναλογιστούμε την εγγύτητα που χαρακτήριζε την ελληνική κοινότητα

εκεί. Όπως και να 'χει, το αποτέλεσμα είναι **συγκλονιστικό** και, όπως ήρθαν τα πράγματα, αρκετά κρίσιμο για το σύνολο της δουλειάς του.

Ο Καβάφης νεκρός λίγων ωρών. Στην καρτέλα το σημειωματάριο του. Το καπέλο του πάνω από την ντουλάπα. Δίπλα της η βαλίτσα του. Οι τσακίσεις του μαξιλαριού ακόμη εγγράφουν το σώμα του.

Ο Βερβέρης από το 1936 θα διατηρούσε δυο φωτογραφικά στούντιο, ένα στην Αλεξάνδρεια και ένα στην Αθήνα, στο **Κολωνάκι**, πριν αφήσει οριστικά το πρώτο το 1948.

Η φήμη της καλής δουλειάς του, καθώς και οι υψηλές γνωριμίες, τον οδήγησαν να αναλάβει κρατικές αναθέσεις. Για παράδειγμα, το **καθεστώς Μεταξά (1936-1941)** τού ανέθεσε διάφορα φωτογραφικά projects για την τόνωση της εικόνας της κυβέρνησης. Κι αργότερα, μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου το 1944, το υπουργείο Ανοικοδομήσεως θα ζητούσε τη συμμετοχή του στην οπτική αποτύπωση των καταστροφών και των θυσιών της Ελλάδας κατά τη διάρκεια του πολέμου, που παρουσιάστηκε με τη μορφή εκθέσεων το 1946, σκοπεύοντας στη διεθνή ευαισθητοποίηση και στη διεκδίκηση αποζημιώσεων πολέμου.

Φαίνεται πως ο Βερβέρης δεν είχε κανένα πολιτικό δισταγμό να προσφέρει τις υπηρεσίες του στο κράτος για οποιοδήποτε σκοπό. Εκτός από φωτογραφική τεκμηρίωση πρόσφερε υπηρεσίες παραγωγής εικόνων προπαγάνδας. Κατά τη διάρκεια του εμφυλίου φωτογραφίζει τις μάχες του Ελληνικού Στρατού έναντι των «Σλαβοκομμουνιστών» ανταρτών.

Η τέχνη της κρατικής προπαγάνδας: σκοπός του εδώ είναι να αποτυπώσει με τη μεγαλύτερη δυνατή αγκυρότητα τα πρόσωπα των αιχμαλώτων του εμφυλίου (και γι' αυτό σκύβει με την κάμερα) σε αντίθεση με την επόμενη

του αποστολή -λίγους μήνες μετά- στην Μακρόνησο, όπου θα προσπαθήσει να αποτυπώσει την γλυκύτητα στα πρόσωπα των «μετανοημένων» κομμουνιστών.

Η φωτογραφική του καριέρα συνεχίζεται στη **Μακρόνησο**, όπου είχε ειδική αποστολή να φωτογραφίσει τους εξόριστους, όπως συνέβη την ίδια περίοδο και με τον γνωστό φωτογράφο της εποχής Χαρισιάδη. Ο Βερβέρης απathanάτισε σχεδόν ευτυχισμένους εξόριστους που θαρρείς πως ήταν ευγνώμονες προς την ελληνική κυβέρνηση, η οποία τους έστειλε σε στρατόπεδο συγκέντρωσης στη Μακρόνησο ώστε να τους σωφρονίσει και να τους «βάλει στο σωστό δρόμο», για το καλό το δικό τους και της κοινωνίας. Με το φακό του, ο Σμυρνιός εξιδανικεύσε τις συνθήκες κράτησης και αλλοίωσε λίγο πολύ την πραγματικότητα, παρουσιάζοντας έναν **ειδυλλιακό** τόπο εξορίας...

Οι δε εικόνες που συγκεντρώθηκαν από τη Μακρόνησο συμπεριλήφθηκαν σε μια αντικομμουνιστική έκθεση στο Ζάππειο Μέγαρο των Αθηνών το 1952. Την ίδια χρονιά συμμετείχε και στην ίδρυση της Ελληνικής Φωτογραφικής Εταιρείας.

Το 1954 θα ταξιδέψει στην **Κύπρο** για λογαριασμό του Υπουργείου Εξωτερικών με στόχο να «επιβεβαιώσει» την ελληνικότητα του νησιού. Λίγο το ότι η ελληνικότητα ήταν έκδηλη και δεν

απαιτούσε πολύ κόπο για να φανερωθεί, λίγο το ότι η εποχή της άκρατης προπαγάνδας είχε κάπως κοπάσει, ο Βερβέρης αισθάνεται ελεύθερος και μας παραδίδει φωτογραφίες σπάνιας ομορφιάς. Στις φωτογραφίες αυτές από προπαγανδιστής γίνεται κατά τη γνώμη μου ένα ώριμος φωτογράφος που δεν του λείπει ο στοχασμός, γεγονός που αποτυπώνεται στην πραγμάτευση του φωτός. Η υπέρμετρη αναζήτηση της φωτοσκίασης εκδηλώνει μια **αγωνία ρεαλισμού**, αν και πάντα παγιδευμένη μέσα στις συντηρητικές διακλαδώσεις της εποχής του. Ακολουθούν μερικές φωτογραφίες για να καταλάβετε τι εννοώ:

Συνολικά τα αρχεία του αριθμούν περισσότερες από 15.000 εικόνες που δείχνουν αρχαιότητες, τοπία, σκηνές καθημερινής ζωής στην ελληνική επαρχία, ήθη και έθιμα, γυναίκες και άντρες με παραδοσιακές στολές. Δεν έχουμε πρόσβαση σε αυτές. Όταν

αποκτηθεί, οπότε και θα διαθέτουμε μια συνολικότερη εικόνα του έργου του, σε συνδυασμό με την ανάκτηση κάποιων βιογραφικών πληροφοριών για τη ζωή του, θα είμαστε σε θέση να απαντήσουμε με σιγουριά στο αρχικό ερώτημα αυτού του άρθρου, και για το αν υπερσχύει η ιδιότητα του προπαγανδιστή έναντι του ταλέντου του.

Θα άφηνε την τελευταία του πνοή στις 13 Ιουνίου 1980.

19 ΜΑΗ: ΦΡΑΝΤΣ ΚΑΦΚΑ: ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΟ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΑ

Στο Clam-Gallas Palace στην Πράγα πραγματοποιήθηκε η ομαδική έκθεση «Κ. ή ο συλλογικός τρόμος του ατομικού» με πίνακες από 17 Έλληνες Καλλιτέχνες για τον Φραντς

Κάφκα», αφιερωμένη στα 100 χρόνια από το θάνατό του με συνεργασία της Πρεσβείας της Ελλάδας στην Τσεχία. Το **Ίδρυμα «Η άλλη Αρκαδία»** σε συνεργασία με την **Ελληνική Πρεσβεία**

στην **Πράγα**, παρουσίασε την έκθεση αυτή στο **Clam-Gallas Palace**, ένα από τα σημαντικότερα μαρόκ ανάκτορα της Πράγας, ανεγερμένο στις αρχές του 18ου αιώνα, το οποίο υπήρξε ιστορικά

κέντρο κοινωνικής και καλλιτεχνικής ζωής και σήμερα λειτουργεί ως πολιτιστικός χώρος για εκθέσεις και εκδηλώσεις. Στη φωτογραφία ο

πίνακας του Δημήτρη Χαντζόπουλος, του οποίου 'το καυστικό χιούμορ διαπνέει και το έργο που δημιουργήσε με αφορμή τον Κάφκα. Η ασκητική

μορφή ενός κρεβατιού από σκληρά υλικά ταιριάζει στο καφκικό κρύο του ξημερώματος της μεταμόρφωσης, ενώ η ξύλινη βάση του λειτουργεί σαν ένα ζωγραφικό κάδρο μέσα στο οποίο η σιλουέτα του συγγραφέα – Γκρέγκορ κρέμεται σπλιζαρισμένη. Η δραματική προοπτική της κατασκευής στον χώρο μοιάζει να υπαινίσσεται την πρωινή έγερση της μορφής σε μια νέα πραγματικότητα με δύο παραπανίσια χέρια, ενώ η υβριδική της ύπαρξη συνομιλεί με την ταλάντευση του έργου ανάμεσα στις δύο και τις τρεις διαστάσεις (σελ. 48, 'Το Λυκαυγές, 2024, 'Κ. ή ο συλλογικός τρόμος του ατομικού'). Και πίσω από την κα Δ. Κοζομπόλη ο «Κάφκα» του Τάσου Μαντζαβίνου.

Αριστερά η κα Πασχάλη, Πρέσβης της Κύπρου και η κα Κοζομπόλη, Α' Σύμβουλος και Πρόξενος της Πρεσβείας της Ελλάδας

Την ίδια μέρα η Γενική Γραμματέα Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσια Διπλωματίας, κα Μάιρα Μυρογιάννη στην έδρα της Ελληνικής Κοινότητας Πράγας Συνάντηση στην Έδρα της ΕΚ Πράγας, Σπίτι Εθνικών Μειονοτήτων

Πριν από την έκθεση, η Πρόεδρος της ΕΚ Πράγας, Τασούλα Ζησάκη-Healey, συναντήθηκε με την Γενική Γραμματέα Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας, κα Μάιρα Μυρογιάννη και κα Δήμητρα Κοζομπόλη, Α' Σύμβουλο και Πρόξενο της Πρεσβείας της Ελλάδας στην Τσεχία, στην έδρα της Κοινότητας στο Σπίτι Εθνικών Μειονοτήτων. Μετά την ξενάγηση στους χώρους του Σπιτιού Εθνικών Μειονοτήτων ακολούθησε συζήτηση

σχετικά με τη δράση της Κοινότητας, τα ελληνικά και τσεχικά μαθήματα που προσφέρει η Κοινότητα, τις διάφορες εκδηλώσεις της Κοινότητας (εκθέσεις, εθνικές γιορτές, συναυλίες, κ.λπ.). Η κα Μυρογιάννη ενημέρωσε την Πρόεδρο για της προτεραιότητες της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού η οποία θέτει στο επίκεντρο τη νέα γενιά της ομογένειας και ελληνόγλωσση εκπαίδευση. Επίσης, μας ενημέρωσε για τα νέα προγράμματα επιμόρφωσης για εκπαιδευτικούς, ενώ παράλληλα

προωθεί δράσεις όπως φεστιβάλ, πολιτιστικά προγράμματα και παραδοσιακές μορφές πολιτισμού για την προσέγγιση των νέων, προγράμματα φιλοξενίας για νέους και ενήλικους, νέες μορφές προσέγγισης των παιδιών και των νέων της διασποράς μέσα από: φεστιβάλ, μαθητικές εφημερίδες, πολιτιστικά προγράμματα, δράσεις για τη ναυτιλία, το περιβάλλον, παραδοσιακούς χορούς. Ενδιαφέρον

είχε και η συζήτηση για την **επιστολική ψήφο και τη συμμετοχή των αποδήμων**. Η γενική γραμματέας χαρακτήρισε την επιστολική ψήφο ως «**ένα καινούριο δεδομένο**» για τους Έλληνες του εξωτερικού, σημειώνοντας ότι η νέα διαδικασία διευκολύνει σημαντικά τη συμμετοχή τους στις εκλογές. Όπως εξήγησε, η διαδικασία θα πραγματοποιείται μέσω ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας και

courier, ώστε οι εκλογείς να μπορούν να λαμβάνουν και να επιστρέφουν το ψηφοδέλτιο από τον τόπο κατοικίας τους.

Η Πρόεδρος της Κοινότητας ευχήθηκε όλες αυτές οι προτεραιότητες να πραγματοποιηθούν σύντομα και οι ομογενείς στην Τσεχία να συμβάλλουν στην υλοποίησή τους μέσω στενής συνεργασίας με την Γραμματεία.

21 ΜΑΗ: ΦΟΡΟΥΜ «ΕΛΛΑΔΑ & ΤΣΕΧΙΑ: ΞΕΚΛΕΙΔΩΝΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ»

Με πρωτοβουλία του Πρέσβη της Ελλάδας στην Πράγα, κ. Ντίνου Κωνσταντίνου για πρώτη φορά διοργανώθηκε **forum**, αφιερωμένο αποκλειστικά στις ελληνοτσεχικές σχέσεις, με τη συμμετοχή προσωπικοτήτων από την Ελλάδα και την Τσεχία, εκπροσώπων κυβερνήσεων, υπουργείων, πρεσβειών, επιχειρηματικών και θεσμικών φορέων.

Η Ελληνική Κοινότητα Οστράβας έκανε την ακόλουθη ανάρτηση στη σελίδα της στο fb:

Την Τετάρτη, 20 Μαΐου 2026, η Πρεσβεία της Ελλάδας στην Τσεχία, με επικεφαλής τον Πρέσβη της Ελλάδας Ντίνο Κωνσταντίνο, διοργάνωσε το πρώτο Φόρουμ «Ελλάδα & Τσεχία: Ξεκλειδώνοντας τις δυνατότητες».

Το πρόγραμμα ήταν πραγματικά πολύ πλούσιο και είχε και σημαντικούς καλεσμένους ομιλητές. Στο βήμα εναλλάσσονταν Τσέχοι και Έλληνες παρουσιαστές (όπως ο δημοσιογράφος Θωμάς Κουλιδάκης από το CNN Prima, η Ανδριάννα Παρασκευοπούλου από την ΕΡΤ, Μαργαρίτα Πουρνάρα από την εφημερίδα Καθημερινή), ενώ πολιτικοί, στρατιώτες και αθλητές ήταν μεταξύ των σημαντικών καλεσμένων. Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον Πρέσβη για την πρόσκληση. Η Ελληνική Κοινότητα Οστράβας και η εταιρεία Hellas Top Quality, η

οποία λειτουργεί shop.reckonasbavi.cz, εκπροσωπήθηκαν στο Φόρουμ από τον Πρόεδρο της Κοινότητας Κυριάκο Τσελίδη. Μια από τις πιο δυνατές και συγκινητικές στιγμές ήταν η βράβευση των Τσέχων πυροσβεστών για τη βοήθειά τους στις πυρκαγιές στην Ελλάδα το 2021. Τη στιγμή που

οι πυροσβέστες πλησίαζαν στο βήμα, όλη η αίθουσα σηκώθηκε αυθόρμητα και με χειροκροτήματα τους ευχαρίστησε εγκάρδια. Επίσης, στο Φόρουμ απευθύνθηκαν ευχαριστήσεις σε αθλητές και στον Πρέσβη της Ελλάδας, κ. Ντίνο Κωνσταντίνου ο οποίος ήταν και είναι σπουδαίος αθλητής. Ο καλύτερος χρόνος του στον μαραθώνιο είναι 2 ώρες και 59 λεπτά. Τα τελευταία συγχαρητήρια ήταν για τον πρωταθλητή Τσέχο νικητή του Σπάρταθλον, **Radek Brunner**, ο οποίος κατάφερε σ' αυτόν τον θρυλικό αγώνα μήκους 246 χιλιομέτρων με υψομετρική διαφορά 3.050 μ. πέρυσι σε 21 ώρες 24 λεπτά και 35 δευτερόλεπτα. Ανυπομονούμε ήδη για το δεύτερο Φόρουμ.

Είμαστε πεπεισμένοι ότι η Ελλάδα και η Τσεχική Δημοκρατία απλά ανήκουν μαζί. Ιστορικά, μας συνδέουν οι προσωπικότητες του Κυρίλλου και του Μεθοδίου, και ταυτόχρονα

οι ζωντανές σχέσεις μεταξύ των χωρών μας. Η Ελλάδα είναι ένας από τους αγαπημένους προορισμούς για τους Τσέχους τουρίστες και την επισκέπτονται εκατοντάδες χιλιάδες Τσέχοι κάθε χρόνο. Είναι έτσι ο δεύτερος – τρίτος πιο επισκέψιμος προορισμός.

Μετά το τέλος του επίσημου μέρους, ακολούθησε μια ωραία άτυπη συνάντηση στην κατοικία του Πρέσβη. Ευχαριστούμε τον Πρέσβη της Ελλάδας στην Τσεχία για την πρόσκληση.

Στον χαιρετισμό του, ο λοχαγός Richard Franc, διοικητής μονάδας

της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας της Τσεχίας, που είχε αποσταλεί στην Ελλάδα, δήλωσε συγκινητικά: «Οι Έλληνες πυροσβέστες δεν είναι μόνο συνάδελφοί μας — είναι πλέον αδελφία μας.»

24 ΜΑΗ: ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Μια ανάγνωση των κυπριακών εκλογών μέσα από το βάρος της ιστορικής εκκρεμότητας και της αδυναμίας υπέρβασης παλιών αφηγήσεων

Της Βίβιαν Αβρααμίδου-Πλούμπη

Εδώ και 52 χρόνια βλέπω αναγκαστικά την Κύπρο από απόσταση. Κι ίσως γι' αυτό η ερμηνεία που δίνω στα πράγματα να έχει διαφορετικό βάθος πεδίου. Δεν ζω από κοντά τις συνέπειες κάθε λανθασμένης κίνησης, είτε της κυβέρνησης είτε της Βουλής. Δεν βλέπω τη διαφθορά μόνο ως άθροισμα συγκεκριμένων υποθέσεων, όπως τις καταγγέλλουν ή τις ζουν όσοι βρίσκονται εκεί. Τη βλέπω σαν ένα μεγάλο σύννεφο πάνω από τη χώρα, που κατατρώνει λίγο-λίγο τον κοινό μας κόσμο.

Ίσως γι' αυτό και τις εκλογές που μόλις ζήσαμε τις ένιωσα κάπως αλλιώς.

Περίμενα να δώσουν έναν πρώτο αέρα προς μια κατεύθυνση που θα έδειχνε ότι αντιλαμβανόμαστε την πηγή του προβλήματος. Γιατί για μένα, η πηγή αυτή δεν είναι άλλη από το άλυτο Κυπριακό και ένα κράτος που εξακολουθεί να λειτουργεί μέσα σε μια ιστορική εκκρεμότητα με θεσμούς και ισορροπίες φτιαγμένες για μια εντελώς διαφορετική πολιτική και κοινωνική πραγματικότητα, όχι για μια πατρίδα που εξακολουθεί να αναζητά την επανένωσή της.

Ήθελα, λοιπόν, να έβλεπα στη νέα Βουλή ένα σημάδι πως ο κόσμος καταλαβαίνει κάτι βαθύτερο: ότι αν

περιοριζόμαστε στην απομάκρυνση όσων συνδέθηκαν με τα λάθη και τη διαφθορά των τελευταίων χρόνων, δεν σημαίνει πως λύσαμε το πρόβλημα. Αφήνουμε απλώς χώρο για να γεννηθούν οι επόμενοι. Με άλλα καπέλα, με άλλες μπουσούνες, αλλά μέσα στο ίδιο άρρωστο πλαίσιο. Δεν το είδα να γίνεται. Κι όμως, αργά ή γρήγορα, θα χρειαστεί να μιλήσουμε όχι μόνο για τα πρόσωπα, αλλά και για το ίδιο το πλαίσιο που γεννά ξανά και ξανά τα ίδια φαινόμενα. Γιατί, τελικά, το πρόβλημα ίσως να μην είναι μόνο πολιτικό. Είναι βαθύτερα υπαρκτικό.

Αποτελέσματα Βουλευτικών Εκλογών στην Κύπρο (Παρατάξεις στη Βουλή)

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ: ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ, 100%, Εγγεγραμμένοι: 569.182, Ψήφισαν: 380.851 (66,91%), Αποχή: 188.331 (33,09%), Έγκυρα: 372.060 (97,69%), Άκυρα: 6.621 (1,74%), Λευκά: 2.170 (0,57%)

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ: ΕΔΡΕΣ 17 (27,1%), 101.013, -0,8%

ΑΚΕΛ - ΑΡΙΣΤΕΡΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ: ΕΔΡΕΣ 15, 23,9%, 88.777, +1.4%

ΕΘΝΙΚΟ ΛΑΪΚΟ ΜΕΤΩΠΟ (Ε.Λ.Α.Μ.): ΕΔΡΕΣ 8, 10,9%, 40.567, +4%

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ: ΕΔΡΕΣ 8, 10%, 37.222, -1.3%

ΑΛΜΑ - ΠΟΛΙΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ: ΕΔΡΕΣ 4, 5,8%, 21.700

ΑΜΕΣΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΥΠΡΟΥ: ΕΔΡΕΣ 4, 5,4%, 20.159

6 ΙΟΥΝΙΟΥ: INTERNATIONAL STREET FOOD ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΑ 6

Υπό την αιγίδα του Δήμου της Πράγας 6 και με τη συνεργασία των Πρεσβειών στην Πράγα, είχαμε την ευκαιρία να περάσουμε ένα όμορφο ηλιόλουστο Σάββατο στην κεντρική πλατεία της Πράγας 6 δοκιμάζοντας την κουζίνα διαφόρων χωρών. Από την πλευρά μας συμμετείχαν η Ελλάδα και η Κύπρος με δικά τους περίπτερα. Ο ελληνικός και κυπριακός γύρος φαίνεται να ήταν τα φαβορί! διότι ακόμα με την έναρξη του Φεστιβάλ, 8:00 η ώρα το πρωί και μέχρι το κλείσιμό του 8:00 η ώρα το βράδυ, είδαμε μεγάλες ουρές μπροστά στα δικά μας περίπτερα, λένε ότι ήταν οι μεγαλύτερες στο Φεστιβάλ. Ο

Βασίλης Παπαχαράλαμπους και το ακούραστο προσωπικό του (Zakynthos Street Food and Cyprus Street Food), δουλέψανε σκληρά αλλά πάντα με χαμόγελο. Είχαν δυνάμεις

ακόμα και να εξηγούν το τι περιέχει ο κάθε γύρος είτε ελληνικός είτε κυπριακός (αυτός με τις υπέροχες σεφταλιές!!!!) Δεν έλειπαν το χαλούμι και οι λουκουμάδες της Κύπρου.

Ευχαριστούμε όλο το προσωπικό και τον πάντα χαμογελαστό Βασίλη Παπαχαράλαμπους (του Holy Pasta) για την υπέροχη παρουσίασή μας!!! Χίλια μπράβοοοοοο!!!!

16 ΙΟΥΝΙΟΥ: ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΜΕ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΣΕΧΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ ΕΚ ΠΡΑΓΑΣ

Και φέτος, με τη λήξη των μαθημάτων ελληνικής και τσεχικής γλώσσας που προσφέρει η ΕΚ Πράγας γιορτάσαμε τη λήξη μαθημάτων στο υπέροχο και φιλόξενο ελληνικό εστιατόριο 'Barka'. Εκπαιδευτικοί της Κοινότητας, μαθητές και φίλοι της Κοινότητας,

πάνω από 50 άτομα συναντηθήκαμε, τα είπαμε, απολαύσαμε και πάλι το καθιερωμένο κουίζ (με ερωτήσεις για την Τσεχία και Ελλάδα) και ευχηθήκαμε Καλό Καλοκαίρι σε όλους μας. Ευχαριστούμε τις εκπαιδευτικούς της ΕΚ Πράγας, την Κατερίνα, την

Έλλη και την Μελίνα για το ωραίο πάρτι στο Barkas. Ευχαριστούμε τον Παναγιώτη, ιδιοκτήτη του Μπάρακ για την φιλοξενία και για την υποστήριξη του στην Κοινότητά μας. Περάσαμε όμορφα και ωραία.

(Φώτο: Οι εκπαιδευτικοί μας από αριστερά η Μελίνα (2η), η Έλλη (3η) και η Κατερίνα (4η) με την Τασούλα και τους φίλους μας Γιάννη Τουμπανιάρη (1ος αριστερά) και Γιώργο Καρακινάνα (1ος δεξιά)... συζητάμε θέματα που αφορούν την Κοινότητα)

18 ΙΟΥΝΙΟΥ: ΤΕΛΕΤΗ ΛΗΞΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ 2026

Αυτή τη μέρα γιορτάσαμε τη λήξη της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ 2026 σε ένα πολύ όμορφο περιβάλλον και μία συναυλία από εξαιρετικούς καλλιτέχνες, Κύπριους που εργάζονται και ζούνε στην Τσεχία και κύπριους καλλιτέχνες που ήρθαν ειδικά από την Κύπρο. Η έναρξη της τελετής ξεκίνησε με την ομιλία της Πρέσβης της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Τσεχία, κα Αλίκη Πασχάλη.

Αποσπάσματα από την ομιλία:
(...) «Μετά από 169 ημέρες, είμαστε σήμερα εδώ για να σηματοδοτήσουμε την ολοκλήρωση της Κυπριακής Προεδρίας του

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συναντιόμαστε στο εμβληματικό και συμβολικό «Διεθνές Πνευματικό Κέντρο Σταυροδρόμι της Πράγας», που δημιουργήθηκε από την Ντάγκμαρ και τον Βάτσλαβ Χάβελ, που στεγάζεται στην εκκλησία της Αγίας Άννας, η οποία έχει γίνει τόπος για ποικίλες εκδηλώσεις και παραστάσεις σε έναν πολυπολιτισμικό κόσμο. Υπάρχει μια λιγότερο γνωστή πτυχή της ιστορίας, που συνδέει την Κύπρο, αν και εξ αποστάσεως, με αυτόν τον τόπο: Οι Ναΐτες Ιππότες, που εγκαταστάθηκαν

κοντά σε αυτήν την εκκλησία τον 13ο αιώνα, είχαν προηγουμένως κυβερνήσει την Κύπρο, πριν φτάσουν στην καρδιά της Βοημίας».

Μεταξύ άλλων, η κα Πασχάλη επισήμανε ότι προχωρήσανε: «τις συζητήσεις σχετικά με την οικονομική ανθεκτικότητα και την ανταγωνιστικότητα, προκειμένου να προωθήσουμε μια Ευρώπη που μπορεί να καινοτομεί, να παράγει και να ηγείται σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο και να επιτυγχάνει ευημερία, ευημερία και

κοινωνική συνοχή για τους πολίτες της».

Στο τέλος της ομιλίας της, η κα Πασχάλη εξέφρασε «τις ειλικρινείς ευχαριστίες και την εκτίμησή μου σε όλους τους ευρωπαίους και τσέχους συναδέλφους μου, οι οποίοι με τις συμβουλές τους και με άλλους τρόπους, με βοήθησαν στην εκτέλεση των καθηκόντων μου ως τοπικού Προέδρου. Θα ήθελα επίσης να πω στην ομάδα μου στην Πρεσβεία (Βιργινία, Μελίνα, Λίντα και κ. Νικηφόρο) πόσο ευγνώμων είμαι σε όλους τους, για τον ζήλο και την αφοσίωση που επέδειξαν, υποστηρίζοντάς με να φέρω εις πέρας τις ευθύνες μου. Η αποφινή διοργάνωση δεν θα ήταν εφικτή χωρίς την πολύτιμη συμβολή των χορηγών μας, της **ME-DOCHEMIE** και του **GREEK CORNER**. Είμαι ευγνώμων και στους δύο. Πολλές ευχαριστίες επίσης στην Ουρανία Μενελάου, Κύπρια καλλιτέχνίδα που ζει και εργάζεται στην Πράγα και στους ερμηνευτές που ήρθαν από την Κύπρο, και θα μας παρουσιάσουν τη συναυλία «Κύπρος: Μεταξύ Ηπείρων Μέσα στο Χρόνο». Και φυσικά, τις ευχαριστίες μου σε όλους εσάς, που ήρθατε μαζί μας απόψε σε αυτό το συμβολικό γεγονός.

Τέλος, την ειλικρινή μου ευγνωμοσύνη και εκτίμηση προς τον Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης, κ. **Karel Havlíček**, ο οποίος, παρά το φορτωμένο πρόγραμμά του, βρήκε τον χρόνο να μας τιμήσει απόψε με την παρουσία του.»

19 ΙΟΥΝΙΟΥ: ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ

Στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης στην Πράγα ο κ. Σωτήρης Φούτσης Διευθυντής και ιδιοκτήτης, φιλοξένησε το τμήμα της Μουσικοκινητικής της ΕΚ Πράγας και τους γονείς των μικρών μας μαθητών καθώς και μέλη της ΕΚ Πράγας στους χώρους του Πανεπιστημίου όπου παρακολουθήσαμε μια Εικονική

Πραγματικότητα (Virtual Reality-VR) για την αρχαία Ολυμπία και τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Ο Πρόεδρος της Ελλάδας μας χαιρέτησε αφού ευχαρίστησε τους διοργανωτές (την Πρεσβεία της Ελλάδας στην Πράγα, την Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας του Υπουργείου Εξωτερικών της

Ελλάδας και το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού).

Ευχαριστούμε την κα Δήμητρα Κοζομπόλη, Α' Σύμβουλο και Πρόξενο της Πρεσβείας της Ελλάδας στην Τσεχία για την πρόσκληση προς την ΕΚ Πράγας. Ευχαριστούμε το University of New York in Prague-UNYP για την φιλοξενία.

21 ΙΟΥΝΙΟΥ: ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΜΕ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΜΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

Στην αίθουσα εκδηλώσεων στο Σπίτι Εθνικών Μειονοτήτων, Vcelova 3, Praha 2, έδρα της ΕΚ Πράγα, τα τμήματα της Ελληνικής Κοινότητας Πράγας: διδασκαλίας ελληνικής γλώσσας με τις εκπαιδευτικούς Βιργινία Μπούτα, Έλλη Αλωνεύτου και Μαρία Μαργιέρα Βυζαρέλη, το τμήμα μουσικοκινητικής αγωγής, με υπεύθυνη διδασκαλίας και προετοιμασίας Βιργινία Μπούτα και το τμήμα "θεατρικού παιχνιδι", με την υπεύθυνη διδασκαλίας και

προετοιμασίας Μαρία Μαργιέρα Βυζαρέλη, πραγματοποίησαν την εκδήλωση για τη λήξη των μαθημάτων και για να ευχηθούν Καλό Καλοκαίρι σε όλους. Η Πρόεδρος της ΕΚ Πράγας, Τασούλα Ζησόκη-Healey καλωσόρισε τους μικρούς μας μαθητές, τους γονείς και τους ευχήθηκε Καλό Καλοκαίρι. Η επιμέλεια της εκδήλωσης και του προγράμματος έγινε από την εκπαιδευτικό μας, Βιργινία Μπούτα και σε συνεργασία με την Κατερίνα Σπάλα, μέλος του

ΔΣ της ΕΚ Πράγας και υπεύθυνη για τη διδασκαλία ελληνικής και τσεχικής γλώσσας. Θέλω να ευχαριστήσω όλες τις ακούραστες μας εκπαιδευτικούς για την εξαιρετική τους δουλειά με τους μικρούς μας μαθητές και να τις ευχηθώ Καλό Καλοκαίρι. Όπως κάθε χρόνο οι εγγραφές στα μαθήματα που προσφέρει η ΕΚ Πράγας θα γίνουν τον Σεπτέμβριο 2026 μετά τις θερινές διακοπές.

24 ΙΟΥΝΙΟΥ: ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΓΕΥΜΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ ΤΗΣ ΤΣΕΧΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η Πρέσβης Αλίκη Πασχάλη παρέθεσε σήμερα το τελευταίο γεύμα HoMs της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ 2026. Επίτιμος προσκεκλημένος ήταν ο κ. Andrej Babiš, Πρωθυπουργός της Τσεχικής Δημοκρατίας. Οι Αρχηγοί Αποστολών είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις με τον Πρωθυπουργό για μια

σειρά από επίκαιρα ευρωπαϊκά και διεθνή θέματα.

Στη σελίδα του Andrej Babiš, Πρωθυπουργός της Τσεχικής Δημοκρατίας ευχαριστεί και συγχαίρει την κα Πασχάλη (μετάφραση από τα τσεχικά):

«Ευχαριστώ την Πρέσβη της Κύπρου, Αλίκη Πασχάλη, που με

προσκάλεσε στο παραδοσιακό γεύμα με τους πρέσβεις της ΕΕ. Μιλήσαμε για τον νέο προϋπολογισμό της ΕΕ, την ανταγωνιστικότητα, τη μετανάστευση και τις στρατηγικές εταιρικές σχέσεις. Συγχαίρω την Κύπρο για την επιτυχημένη Προεδρία της και σας ευχαριστώ για το εξαιρετικό έργο της!»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΗ ΧΡΥΣΑ ΣΑΜΟΥ-ΜΗΤΡΕΓΚΑ, ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ ΕΡΤ3

«Νομίζω ότι το πρώτο πράγμα που θα έκανα ερχόμενη μια κάποια ακόλουθη στιγμή στην τσεχική πρωτεύουσα, είναι να ξανασυναντηθώ με τους Έλληνες που γνώρισα στη σειρά επεισοδίων της ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ!!!»

Την Χρύσα δεν την γνώριζα. Είδα το οδοιπορικό της ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ, ΕΡΤ3 για τους Έλληνες στην Οστράβα και για την ΕΚ Οστράβας, Εντυπωσιάστηκα. Σωστή επαγγελματίας δημοσιογράφος (δυστυχώς, αυτές τις μέρες δεν συναντάμε τέτοιους δημοσιογράφους ...).

Επικοινωνήσαμε, συνεργαστήκαμε, συζητήσαμε ένα Οδοιπορικό και για την ΕΚ Πράγας και γενικά για τους Έλληνες στην Πράγα. Και όπως είδατε, αντί για δύο, βγήκαν 5 μέρη του Οδοιπορικού της Πράγας. Μας εντυπωσίασε το πόσο καλά ήταν προετοιμασμένη η δημοσιογράφος και το συνεργείο με τους Ιορδάνη Μερενίδη (σκηνοθέτη), Ανδρέα Κοτσήρη (εικονολήπτη) και Ιωάννη Τσιτιρίδη (ηχολήπτη) σχετικά με την ιστορία, δράση και δράματα της ΕΚ Πράγας, με την παρουσίαση και δράση των ελλήνων επιχειρηματιών, των σημαντικών προσωπικοτήτων στην Πράγα και πολλά άλλα σημαντικά και όχι τόσο σημαντικά που αφορούν τους Έλληνες στην Πράγα.

Όσο για τη Χρύσα, μια 'βόλτα' με το Google, διαπιστώνεις ότι και οι δικές σου εντυπώσεις δεν διαψεύδονται: **Η έγκριτη δημοσιογράφος Χρύσα**

Σάμου-Μητρέγκα ξεχωρίζει για τη δουλειά της και το ήθος της, για την οργανωτικότητα, εργασιομανία, μεθοδικότητα, αποτελεσματικότητα, σεμνότητα, ταπεινότητα, χαμηλό προφίλ, καλосύνη, ειλικρίνεια, ευπρέπεια, καλούς τρόπους, ήρεμη, υπομονετική, καλосυνάτη... Θα μπορούσα να γεμίσω ολόκληρη σελίδα για τη Χρύσα, για την ανθρωπιά της, για την αγάπη της για τους ομογενείς σε όλον τον πλανήτη μας. Μία λέξη μόνο ΑΝΘΡΩΠΟΣ! Σύντομο βιογραφικό της Χρύσας:

Η Χρύσα Σάμου, γεννήθηκε στις 20-10-1970 και κατάγεται απ' τον Σοχό της Θεσσαλονίκης. Είναι παντρεμένη με τον Δρ. Γεώργιο Μητρέγκα (Ειδικό Γενικής και Οικογενειακής Ιατρικής) και μητέρα ενός 17χρονου κοριτσιού, της Βαλεντίνης. Είναι δημοσιογράφος απ' το 1990 και μέλος της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδονίας Θράκης (ΕΣΗΕΜΘ) από το 2000. Διετέλεσε Αντιδήμαρχος Πολιτισμού του Δήμου Λαγκαδά και Αντιδήμαρχος ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΣΟΧΟΥ – ΒΕΡΤΙΣΚΟΥ. Στις τελευταίες Δημοτικές Εκλογές προκειμένου για την προώθηση του αιτήματος των πολιτών του ΣΟΧΟΥ για τη δημιουργία Ανεξάρτητου Δήμου, δημιούργησε τον «ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟ», παράταξη – διαμαρτυρίας, με μέλη της μόνο υποψηφίους απ' τον Σοχό, και εκπροσώπησε τον τόπο της στο Δημοτικό Συμβούλιο του Λαγκαδά, καταλαμβάνοντας δύο έδρες. Για δύο έτη ανέλαβε το Γραφείο Προώθησης και Επικοινωνίας του ΚΘΒΕ. Τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές παραγωγές στα ΜΜΕ της Θεσσαλονίκης, φέρουν την υπογραφή της μπροστά και πίσω από τις κάμερες ενώ έχει συνεργαστεί και με ιδιωτικά Μέσα των Αθηνών (TV MAKEDONIA, TV 100, ΩΜΕΓΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ, ALPHA TV, ΕΡΤ-3). Ξεκίνησε στην σύνταξη και παρουσίαση Δελτίων Ειδήσεων. Μερικές από τις εκπομπές που έχει επιμεληθεί και παρουσιάσει ακολούθως ήταν ΕΔΩ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

(TV MAKEDONIA), ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ σε συνεργασία με τον καθ. Κωνσταντίνο Βακαλόπουλο (TV MAKEDONIA), ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΜΕ Τ' ΑΣΤΕΡΙΑ (TV MAKEDONIA), ΙΕΡΕΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ (ΩΜΕΓΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ), ΧΩΡΙΣ ΠΥΞΙΔΑ (ΕΡΤ3), ΜΙΑ ΚΑΙ ΚΑΛΗ (ΕΡΤ3), ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ (ΕΡΤ3), ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ (Ντοκιμαντέρ ΕΡΤ3). Επί 20 συναπτά έτη, είχε την ευθύνη Αρχισυνταξίας και παρουσίασης της μακροβιότερης εκπομπής στην Ελληνική Τηλεόραση (ΕΡΤ3) για τον ΑΠΟΔΗΜΟ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟ. Τίτλος της «ΔΙΑΣΠΟΡΑ» (ένα πρόγραμμα που αφορούσε στις δράσεις και τα έργα των εκατομμυρίων συνελλήνων απανταχού της γης) για την οποία βραβεύτηκε από φορείς και συλλογικότητες πανηπειρωτικά. Στο πλαίσιο της παραγωγής στη διάρκεια των 70 και πλέον αποστολών σε Αμερική, Ασία, Ευρώπη, Αφρική, Αυστραλία και Καναδά, ανέδειξε Ομογενειακούς Φορείς, Ελλήνων Κοινότητες, Σχολεία της αλλοδαπής, Πανεπιστημιακές Έδρες Ελληνικών Σπουδών, Φιλελληνικούς Συλλόγους, Ομογενειακές Εφημερίδες, Περιοδικά, Τηλεοπτικούς και Ραδιοφωνικούς Σταθμούς, Ιδρύματα Ελληνικού Πολιτισμού, μουσικά σχήματα, έλληνες επιχειρηματίες, διακεκριμένους εικαστικούς δημιουργούς, συνθέτες, ποδοσφαιριστές, πανεπιστημιακούς, αρχιτέκτονες, έλληνες αιρετούς της τοπικής αυτοδιοίκησης, ιστορικό αρχείο μετανάστευσης, εθνικοτοπικές οργανώσεις, ομοσπονδίες Ηπειρωτών, Θρακιωτών, Μακεδόνων, Κρητών, Ποντίων, Μικρασιατών, Σαρακατσάνων κτλ.... ενώ με ειδικά αφιερώματα στις Αλγερμάνες Πατρίδες έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανάδειξη πτυχών της ιστορίας του ελληνισμού (Καπαδοκία, Μικρασιατικά Παράλια, Πόντος, Σμύρνη, Κωνσταντινούπολη κτλ.). Ανέδειξε τον πολιτισμό, τα ήθη και τα έθιμα περιοχών της Ελλάδος με ιδιαίτερη φυσιογνωμία επισκεφθηκε

την άγωνα γραμμή της χώρας από άκρη ως άκρη (Καστελόριζο, Σουφλί, Ρόδος, Κρήτη, Πομακιοχώρια, Κύπρος, Ζαγόρια, Συρράκο Ιωαννίνων, Πρώτη Σερρών, κτλ., κτλ.), προώθησε κέντρα μελετών για τη ζωή και το έργο σημαντικών ελλήνων συγγραφέων και ποιητών, ένωσε τηλεοπτικά τους έλληνες πολίτες του κόσμου με το Μητροπολιτικό Κέντρο. Την περασμένη τηλεοπτική σεζόν απ' τις οθόνες της ΕΡΤ3 επιμελήθηκε και παρουσίασε ΕΝΘΕΤΟ πρόγραμμα που έφερε τον τίτλο «ΕΝΘΕΤΑ – ΔΙΑΣΠΟΡΑ» φιλοξενώντας προσωπικότητες του ομογενειακού ελληνισμού, ομογενειακές ειδήσεις και ειδικά 10λεπτα αφιερώματα. Τα πρώτα χρόνια της δημοσιογραφικής της ιδιότητας είχε την ευθύνη παραγωγής και παρουσίασης και ραδιοφωνικών εκπομπών στους ραδιοφωνικούς σταθμούς: Κανάλι 1, Μύθος fm, FM 100, Διαδημοτικό Ραδιόφωνο Νεάπολης «Ράδιο Εγνατία», Ράδιο Θεσσαλονίκη, ενώ για μικρό χρονικό διάστημα υπήρξε συντάκτης των εφημερίδων Αγγελιοφόρος της Κυριακής, Βόρεια Πολυεφημερίδα, Ελληνικός Βορράς και των περιοδικών CITY και Πλατεία. Στον κινηματογράφο η παρουσία της αφορά στην μεγάλου μήκους ταινία «Το κυνήγι του Λαγού» και Τηλεταινίες για την ΕΡΤ3 («ΚΡΥΦΟΣ ΘΕΑΤΗΣ»). Παρουσίασε Τ Η Λ Ε Μ Α Ρ Α Θ Ω Ν Ι Ο Υ Σ

Συνομιλία με την Τασούλα Ζησάκη-Healey

Τ: Χρύσα, πες μας κάτι πιο προσωπικό...

Χ: Γεννήθηκα στη Θεσσαλονίκη, αν και η αγάπη μου για τον τόπο καταγωγής μου, τον ορεινό και ανήσυχα πολιτιστικά Σοχό, μια ανάσα μόλις απ' το δεύτερο μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Ελλάδας, με κάνει να νοιώθω υπερβατικά ότι είμαι γέννημα-θρέμμα Σοχινή!!! Μοναχοκόρη δύο εκπληκτικών ανθρώπων που με ανάθρεψαν με μόνον γνώμονα την αγάπη, και στήριξαν την κάθε μου επιλογή. Ευτυχώς να έχω ακόμη εν ζωή την 96χρονη μητέρα μου Κυριακή, και να την χαίρομαι παρέα με την 17χρονη κόρη μου Βαλεντίνη, που την λατρεύει. Είμαι παντρεμένη με τον Γιώργο Μητρέγκα, ιατρό, γενικής ιατρικής και διανύω το

ΑΓΑΠΗΣ, εκδηλώσεις ΤΙΜΗΣ ΣΤΗΝ ΑΠΟΔΗΜΗ ΕΛΛΗΝΙΔΑ, Ιεραποστολικές ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ, Συνέδρια ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ, ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΥΜΠΟΣΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ, Παρελάσεις στην Ελλάδα και τον κόσμο. Για την πολύχρονη προσφορά της στους τομείς της Ομογένειας, του Πολιτισμού και της ανάδειξης Περιφερειακών Δράσεων Συλλόγων και φορέων βραβεύτηκε μεταξύ άλλων απ' τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Κάρολο Παπούλια με το δημοσιογραφικό Βραβείο Μπότση, απ' τον Πάπα και Πατριάρχη Αλεξάνδρειας Θεόδωρο τον Β', απ' το Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού (ΣΑΕ), την ΟΕΓΑ (Ομοσπονδία Ελληνίδων Γυναικών Αυστραλίας), τον Σύλλογο «Λ. Πύργος» Μεμβούρνης, την HERMES EXPO International, τους ΑΗΕΡΑΝΣ, τους Έλληνες Ανθρωποκτόνους του Βελγίου, την Πανκρητική Ένωση – Αδελφότητα Detroit Αμερικής «Ο Ψειλορίτης», την Ομοσπονδία Θεσσαλικών Συλλόγων Ευρώπης «Β.Τσιτσάνης», την Ποντιακή Εστία Στουτγάρδης, την Ιωνική Εστία Θεσσαλονίκης, την Οργάνωση Φαρμακοποιοί του Κόσμου, απ' τη Νομαρχία Θεσσαλονίκης, το Δ.Σ του Δήμου Σοχού, τον Ποντιακό Σύλλογο Αυγής, τον Ποντιακό Σύλλογο της Τριανταφυλλιάς Σερρών, έλαβε επαίνους και διακρίσεις από την Μακεδονία TV και την ΕΡΤ3 κτλ....

55ο έτος της ηλικίας μου, τα 35 εκ των οποίων δημοσιογράφ εν αρχή σε ιδιωτικά ΜΜΕ της Θεσσαλονίκης και απ' το 1996 στην ΕΡΤ3.

Τ: Γιατί διάλεξες τη δημοσιογραφία, ένα επάγγελμα που έχει αρκετά θετικά αλλά και δύσκολα και συγκεκριμένα στη δημόσια τηλεόραση; Τι αξίες πρέπει να έχει ένας πετυχημένος δημοσιογράφος;

Χ: Μάλλον... με διάλεξε... και μάλιστα από πολύ νωρίς! Θυμάμαι να κλείνομαι με τις ώρες μπροστά σε έναν καθρέφτη, ήμουν δεν ήμουν 15 χρονών, και να επιχειρώ να λέω από μνήμης τις ειδήσεις που η πάλαι ποτέ ΕΡΤ, είχε μόλις μεταδώσει. Νομίζω, ότι ανήκω στην κατηγορία των ευτυχισμένων ανθρώπων, που εργάζονται εκεί όπου η καρδιά τους πήγε... Καμιά φορά

Μεταξύ άλλων παρουσίασε αποστολές στο Αμάν (Ιορδανία), Στοκχόλμη – Μάλμε – Μούρα (Σουηδίας), σε Βρυξέλλες και Στρασβούργο (Βέλγιο), στο Παρίσι και στο Μπορντώ (Γαλλίας), στο Λονδίνο (Αγγλία), στη Βουδαπέστη και στο Χωριό Μπελογιάννης (Ουγγαρία), στη Κωσταντζά, τη Βραϊλα, το Γαλάτσι, το Ιάσιο και το Βουκουρέστι (Ρουμανία), στη Ρώμη, τη Βενετία, τη Μπολόνια, το Μιλάνο (Ιταλία), τη Ζυρίχη (Αυστρία), το Ντόρτμουντ, το Αμβούργο, τη Στουτγάρδη, το Χέρτεν, το Βουπερταλ, το Λούντβιχσφελν, το Κάστροπ Ράουζελ (Γερμανία), το Άμστερνταμ, το Ρότερνταμ, τη Χάγη (Ολλανδία), τη Νέα Υόρκη, την Αστόρια, το Νιτρώιτ (ΗΠΑ), Αδελαΐδα και Μεμβούρνη (Αυστραλία), το Γιοχάνεσμπουργκ (Νότια Αφρική), την Καππαδοκία, τα Μικρασιατικά Παράλια, τη Σμύρνη, το Κορδελιό, την Κωνσταντινούπολη, τα Μοσχονήσια, το Αϊβαλί, τον Ίμβρο και την Τένεδο (Τουρκία), το Νταρ Ες Σαλάαμ, την Ιρίγκα, το Σααντάνι και το Κινταμάλι (Τανζανία), το Χαράρε (Ζιμπάμπουε), το Κάιρο και την Αλεξάνδρεια (Αίγυπτος), τον Πύργο (Βουλγαρία), την Κορυτσά και τη Μοσχόπολη (Αλβανία), Αννόβερο (Γερμανίας), Οστράβα και Πράγα (Τσεχίας) και αλλού. (PHOTO CREDITS NIKOS PAPADOPOULOS GOGAS, Photographer)

σκέφτομαι πόσο επίπονο είναι για κάποιον να περνά την μισή του ζωή και παραπάνω, δαπανώντας χρόνο, γνώσεις, δεξιότητες, για κάτι που δεν τον εκφράζει! Ευτυχώς, με την αμέριστη στήριξη των γονιών μου, κι ένα «τσαγανό» που με βοήθησε, παρέα με ατέλειωτες ώρες δουλειάς, κατόρθωσα να διαγράψω την μικρή μου ιστορία στον χώρο της τηλεόρασης που είναι ανταγωνιστικό μέσο, συλλογικής διάδρασης και ευθύνης με υψηλές απαιτήσεις. Η δημοσιογραφία ήταν και παραμένει για μένα λειτούργημα. Αν με ρωτάς για την επιτυχία του δημοσιογράφου, το πρώτο που θα σου πω, είναι να μην αγωνιά, για την προσωπική του προβολή, για την προσωπική του διάκριση. Είμαστε το «μέσο», τίποτε περισσότερο, τίποτε

λιγότερο. Αν το κατανοήσουμε αυτό οι συνάδερφοι και δεν επισιαιάζουμε το θέμα, ή τον συνεντευξιαζόμενο, για την προσωπική μας προβολή όλα θα είναι καλύτερα. Σαφώς πρέπει να είσαι αδιάφθορος, έγκαιρος, και έγκυρος, να χειρίζεσαι (επιτέλους!!!) σωστά την Ελληνική, που συχνά πυκνά την κατακρεουργούμε, να σε νοιάζει η είδηση κι όχι η «κλειδαρότρυπα», να λατρεύεις το λευκό χρώμα της σιέφης σου κι όχι το... κίτρινο, να καίγεσαι απ' την αγάπη για τον πλησίον, (όσο κι αν σου φανεί θεολογική ως ρήση η προσέγγισή μου), διότι αν ορμώμενος απ' αυτή την ανιδιοτελή αγάπη προσέρχεσαι στην καταγραφή γεγονότων και προσώπων, το μόνο που θα μετακυλήσεις στο φιλοθέαμον κοινό, είναι η αλήθεια. Αυτή δεν είναι όμως η αρχή της δημοσιογραφίας; Όσο για τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της Δημόσιας Τηλεόρασης, θα σου πω, πως, έχεις την ευκαιρία, δίχως την δαμόκλειο σπάθη, των ποσοστών τηλεθέασης που στα ιδιωτικά κανάλια καταντά αυτοσκοπός, και στο βωμό των οποίων, θυσιάζονται αξίες πολυπαραγοντικά, να λειτουργείς με ελευθεροτυπία. Σε ότι με αφορά -κι ας ακουστεί περιεργο λόγω του έθνους να λένε κάποιοι για παρεμβατισμό- ουδέποτε έζησα ούτε μια στιγμή φήμησης, ή αλλοίωσης όσων είχα σκοπό να αναδείξω μέσα από ντοκιμαντέρ, κι εκπομπές, και οδοιπορικά και αφιερώματα στον ομογενειακό ελληνισμό. Και ποτέ είτε η ΔΙΑΣΠΟΡΑ χτυπούσε «κόκκινο» με διψήφια νούμερα τηλεθέασης, είτε και όχι, δεν ένοιωσα ότι αυτό ορίζει ή όχι την απομάκρυνσή μου απ' την παραγωγή ως δείγμα γραφής για το αν κάνω με συνέπεια ή όχι την εργασία μου. Σαφώς ένα Μέσο Ενημέρωσης, έχει τις παθογένειές του. Αλλά μήπως και στα ιδιωτικά κανάλια δεν υπάρχουν; Ξέρεις, δημόσιο υπάλληλο, δεν σε κάνει συμπεριφεριστικά, ο χώρος εργασίας, αλλά η μέσα σου ευθύνη... Προσωπικά δεν έχω υπάρξει ούτε στα μεράκια μου, ούτε στις εργατώρες μου, άνθρωπος του ρολογιού, της «λούφας και παραλλαγής» του εύπεπτου ή του ευτελούς. Η συνειδησή μου 35 χρόνια τώρα, δεν μου επέτρεψε ποτέ την ρετσινιά του «δε βαριέσαι»... Πάντα έλεγα, ότι εχθρός του καλού είναι το καλύτερο... πάντα

έβλεπα την τηλεόραση ως εικόνα και πάντα επιχειρούσα να μεταδώσω πρωτόλειο υλικό καταγραφής της Ελληνικής Ψυχής όπου γης, στις 90 και πλέον γωνιές του πλανήτη, όπου τα τελευταία 20 χρόνια έχω βρεθεί, με την μοναδική στο είδος της και πλέον την μακροβιότερη εκπομπή για τους Έλληνες του Κόσμου.

Τ: Είναι η πρώτη φορά που δημόσια τηλεόραση της Ελλάδας παρουσιάζει με τόση προσεχτική προετοιμασία τον Ελληνισμό στην Οστράβα και Πράγα. Γιατί επέλεξες την Τσεχία για την παρουσίαση των Ελλήνων στην Τσεχία. Ήταν εύκολη η προετοιμασία σου για τα δύο ντοκιμαντέρ; Γιατί Οστράβα, γιατί Πράγα;

Χ: Μετά την Ουγγαρία, την Πολωνία, την Ρουμανία, την Βουλγαρία, ήδη από καιρό είχα στοχοθέσει να επισκεφθώ και την Τσεχία. Η αλήθεια είναι ότι και κατά το παρελθόν το επιχείρησα, λίγο πριν το «μαύρο» της ΕΡΤ, όπου, ανέκοψε τα πάντα. Απ' τις παραγωγές ίσαμε τις ζωές μας... Ωστόσο, ποτέ δεν αφήνω να με «νικούν» οι ανατροπές, οι αντιξοότητες, και οι δυσκολίες. Έτσι επανερχόμενη στον τηλεοπτικό ορίζοντα, έβαλα στόχο, να σας επισκεφθώ, πρώτα στην Οστράβα και ακολουθώντας στην Πράγα, στην διάρκεια της φετινής τηλεοπτικής σεζόν, και νοιώθω ευγνώμων για την αρωγή που επιδείξατε όλοι σας προκειμένου για την τηλεσφόρηση των οδοιπορικών μας. Η προετοιμασία, σε όποια χώρα του κόσμου, γίνεται συνεπεία,

της συνέργειας με τον κατά τόπους Ελληνισμό. Στην Οστράβα ευτύχησα, να με προσκαλέσει η οικογένεια του Στάτη (Επαναστάτη) Προύσαλη, όταν με αφορμή την έκθεση ζωγραφικής της Σοφίας Προύσαλη, εξέφρασα τη διάθεση να την επισκεφθώ και να ζήσω μαζί της την προεργασία στο εκπληκτικό κάστρο που διατηρούν με την μητέρα και τις αδερφές της, και κοντά σ' αυτό να αναδείξω και όλη την εκεί ιστορική μας κοινότητα. Με υποδέχθηκαν με ανοιχτή καρδιά και χαμόγελα και διάθεση υποστήριξης και προσφοράς κατ' αρχάς ο Στέλιος ο Χαϊδευτός και ο Σπύρος Αμπατζής, που μάλιστα ο πρώτος έλκει την καταγωγή του από Νιγρίτα και Σοχό. Κοντά τους συστρατεύτηκαν και η οικογένεια Μιχαλόπουλου, και τόσοι άλλοι. Ακολούθησε η εξαιρετική φιλοξενία απ' τον Γιώργο Μούμουλο στο Ξενοδοχείο Νίκολας, και φυσικά ο συντονισμός και η αγάπη του προέδρου της εκεί ελληνικής μας κοινότητας Κώστα Παπασάβουλου. Για την Πράγα... τα γνωρίζεις νομίζω βιωματικά. Δημοσίως οφείλω να σε ευχαριστήσω που ως Πρόεδρος της Ελληνικής μας Κοινότητας, είσαι πάντα στις επάλξεις, με πάθος, ενδεδέχεια, συντονισμό, και χαιρείς δικαίως της ευρείας αποδοχής νέων μεταναστών αλλά και της πολύπαθης πρώτης γενιάς των προσφύγων του εμφυλίου.

Τ: Ποιες είναι οι εντυπώσεις σου από τον Ελληνισμό στην Οστράβα, στην Πράγα;

Χ: Είμαι εντυπωσιασμένη. Από τις αξίες σας, απ' την αγάπη σας για τα πάτρια, απ' τις αξιόλογες προσπάθειες διατήρησης της ελληνικότητάς σας, απ' τις διακρίσεις και τις κορυφές που τα μέλη των Ελληνικών μας Κοινοτήτων κατόρθωσαν, παρά τις Οδύσσειες που αντιμετώπισαν. Νομίζω ότι καταφέραμε να «περάσουμε» στους τηλεθεατές ένα κολλάζ απ' την ανθρωπογεωγραφία των διαβιούντων στην Τσεχία Ελλήνων, «με λογισμό και μ' όνειρο». Αγκαλιάσατε με τόση ζεστασιά το τηλεοπτικό συνεργείο της ΕΡΤ3, συν-εργαστήκαμε με τέτοιο ζήλο, και τόσο φιλότιμο αμφίπλευρα, που το τελικό τηλεοπτικό αποτέλεσμα, -δεν είναι τυχαίο- ότι άφησε ευθύβολο αποτύπωμα στις καρδιές όσων το παρακολούθησαν. Μια πανσπερμία

συναίσθημάτων, απ' τα διαφορετικά εφελκέρια και μετερίζια, που σας έλαχαν, μια εξαιρετική δυναμική, να ορθοποδήσετε, να πείσετε με σκληρή δουλειά και ικανότητα και σεβασμό προς την «οικεία ξένη» που ήρθε και πήρε ρόλο δεύτερης μάνας τότε, σήμερα έδωσε ευκαιρίες ανάπτυξης... και εν τέλει να ξεχωρίσετε, να βραβευθείτε, να αποτελέτε υγιές κομμάτι μιας νέας κοινωνίας ανθρώπων που σας αποδίδει τον σεβασμό της στο έπακρο. Ένα πάντρεμα προσώπων διαφορετικών ηλικιών, ξεχωριστών επαγγελματικών πορειών, που μας άνοιξαν τα σπίτια, τις δουλειές και κυρίως τις καρδιές τους ... Κοινός τους παρονομαστής η γαλανόλευκη βαθιά στην ψυχή τους. Βγήκε, στα πατήματα του συγκροτήματος που χόρεψαν ντυμένοι φορεσιές της ηπειρωτικής και νησιωτικής Ελλάδος, στην αλφάβητο των Βενιαμίν που χάρη στις υπερβάσεις καθημερινά των γονιών τους, διατηρούν γλώσσα και ρίζα, στα πονήματα καθηγητών πανεπιστημίου που έθεσαν την ιστορία στη σωστή τους βάση, στους καλλιτέχνες, μουσικούς, ζωγράφους, ηθοποιούς, σοπράνο, τους αθλητές μαραθωνοδρόμους καλαθοσφαιριστές, ιδιοκτήτες μουσείων, επιχειρηματίες, οδηγούς, ξεναγούς, δασκάλους και καθηγητές, πυργοδοσποτών, ξενοδόχων, ιδιοκτήτες Ομίλων Υγείας, Logistic, Ιδιωτικών Πανεπιστημίων, μάγειρες, σεργιτάρους και σεφ, Ελλήνων και Κυπρίων, που με την ευαισθησία τους,

άφησαν τις πολύχρωμες διαδρομές τους να βάψουν συναίσθημα την οθόνη, και μαζί με τις Πρεσβείες μας στην Πράγα και τον Δήμαρχο της Οστράβας να μείνουν ως ντοκουμέντο ζώσας πραγματικότητας για τους επίγονους.

Τ: Ποιες είναι οι εντυπώσεις σου από τους Έλληνες 'μετανάστες', τους νέους που επέλεξαν να ζήσουν και εργαστούν στην Τσεχία;

Χ: Θα ήθελα τα μυαλά της χώρας μας, να βρουν την δύναμη της επιστροφής, όταν οι συνθήκες για τον καθένα ξεχωριστά, ευδοκιμήσουν...

Τ: Έχεις κάνει πολλά προγράμματα για τον απόδημο Ελληνισμό σε διάφορες χώρες. Ποια είναι τα κοινά και οι διαφορές που υπάρχουν με τους Έλληνες στην Τσεχία;

Χ: Σύγκριση δεν μπορεί να υπάρξει... Κάθε γεωγραφική παράλληλος που των Ελλήνων οι Κοινότητες, φτιάξανε άλλους Γαλαξίες όπως λέει και ο Σαββόπουλος, είναι μονάδα ξεχωριστή. Άλλο να μιλάς για τις φάμπρικες της Γερμανίας και του Βελγίου τις στοές, άλλο να αναφέρεσαι στις νύφες του Βούλγαρη στην μακρινή Αυστραλία, άλλο να καταγράφεις την Ιεραποστολή στην Αφρική διαφορετική η συνθήκη για τον Πολιτικό Ελληνισμό της Κωνσταντινούπολης, διαφορετικό το θαύμα της Αλβανίας, με το έργο του μακαριστού Αναστασίου, άλλη η «μενταλιτέ» των αλησμόνητων πατρίδων, και εντελώς διαφορετικά τα lobby της Αμερικής... Κοινός παρονομαστής όλων είναι ο νόστος! Τι κι αν μιλάμε για βιομηχανικούς

εργάτες, πολιτικούς πρόσφυγες, πανεπιστήμονες της κρίσης, μετανάστες έρωτος, φοιτητές που παρέμειναν στα Βαλκάνια, την Ιταλία, την Ισπανία, εργάτες στα ναυπηγεία του Χόρινχεμ, επιχειρηματίες στη Ν. Αφρική με ορυχεία εξόρυξης πλατίνας, Έλληνες αιρετούς της τοπικής αυτοδιοίκησης πανηπειρωτικά, εκλεγμένους πολιτικούς σε θέσεις ευθύνης, παιδιά του 'παιδομαζώματος' ή παιδωσωσίματος...στις πρώην ανατολικές χώρες... Όταν τους ρωτώ στην κατακλιείδα της συνέντευξής μας «τί είναι η Ελλάδα για σένα»... η απάντησή τους έχει την υγρασία των ματιών είτε λένε «πατρίδα», είτε «σπίτι», είτε «μάννα»...

Τ: Σε είδα σε πολλές φωτογραφίες στο Σοχό. Την επόμενη φορά που θα επισκεφτώ την Ελλάδα, ο πρώτος μου σταθμός θα είναι ο Σοχός... Μίλησε μας για το αγαπημένο σου Σοχό.

Χ: Θα σε περιμένω με μεγάλη χαρά να σε ξεναγήσω στις ομορφιές ενός τόπου που λατρεύω να αγαπώ, και απ' όποιο μετερίζι, να υπηρετώ. Ο Σοχός υπήρξε για μένα το απάγκιο των παιδικών μου χρόνων, στις ατέλειωτες διακοπές όπου η καλοκαιρινή ραστώνη, είχε γεύση από τον αέρα του βουνού των δικών μας Θεών όπως εύλογα σημειώνει η συντοπίτισσά μου Ζυράννα Ζατέλη στα μυθιστορήματά της. Στο «στολίδι» της Κάτω Αγοράς, στο Τοπικό μας Μουσείο, αποθησαυρίσαμε όλη την παράδοση, τα ήθη και τα έθιμά μας, με πρώτο το ενταγμένο στον κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της χώρας μας, Αποκριάτικο δρώμενο των Σοχινών Κουδουνοφόρων «Μέριου», που έχουν από χρόνια ξεπεράσει σε φήμη τα στενά γεωγραφικά περιθώρια της Ελλάδος. Δεύτερος κεντρικός σταθμός ενός ασίγαστου πολιτισμού που η τοπική κοινωνία φροντίζει να διατηρεί, είναι το Πανηγύρι των Αγίων Δώδεκα Αποστόλων, τέλη Ιουνίου, με την παραδοσιακή πάλη με «κιουσπέτια» στα λαδωμένα αλώνια του Σταδίου Μενέλαος Βασιλικός. Επιβεβλημένο θεωρώ και το πέρασμά μας, απ' το Κειμηλιαρχείο Σοχού, που δωρεά του Σεβ. Μητροπολίτη Τανζανίας κ.κ. Δημητρίου, στέκει παρακείμενα του Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου στην κεντρική μας πλατεία, εγιβωτίζοντας «θησαυρούς» περασμένων αιώνων,

ιστορικά κειμήλια, άμφια, χειρόγραφα και εκκλησιαστικά βιβλία... Φυσικά θα πρέπει να σε «γυρίσω» στους «μαχαλάδες» μας, με τις κρήνες, και τα πολύχρωμα σπίτια, τα μακεδονίτικα αρχοντικά, τα καλτερίμια μας, τα δύο Μοναστήρια μας, τα ξωκλήσια, το μαγικό Ράκοβο, με το υπαίθριο ανοιχτό θέατρο Γ. Γλαβίνας, και εννοείται ότι δεν θα φύγεις, αν δεν γευτείς, λουκούλεις συνταγές, φτιαγμένες με μεράκι και ντόπια κρέατα, συνοδευόμενα από κασέρια και τυριά με ονομασία προέλευσης, και τα κρασιά που αγαπάς, απ' τους δικούς μας αμπελώνες. Και καθώς ότι ο Σοχός είναι ένας τόπος που δεν κοιμάται ποτέ... ούτε κι εσύ θα φύγεις αν δεν «σεργιανίσουμε» σε καφέ και μπαράκια και after, κι αν δεν φιλοξενηθείς στις νεόδμητες κατοικίες Sohos Traditional Homes, που ένας ομογενής Σοχινός, φρόντισε να δημιουργήσει με πολύ μεράκι, επιτρέποντας στους καλεσμένους μας, και τους

και καλπακιάκια κουδουνοφόρων για σουβενίρ, και μανιέτια πλεγμένα με μεράκι και εσάρπες, και υφαντά στους αργαλειούς, στο Τυροκομείο της Ελένης Προίκα, στο Οινοποιείο Τρυφωνίδη, στο ατελιέ του σπουδαίου εικαστικού Στυλιανού Παπαδόπουλου, στον εκπληκτικό εναλλακτικό και ποιοτικά ασίγαστο Sohos fm, του Σάκη Τερζή, ένα ραδιόφωνο που 30 χρόνια τώρα, έχει αγαπηθεί απ' όλο τον κόσμο, κι αν θες να γνωρίσεις τον Ιππικό μας Όμιλο, μπορούμε να τον επισκεφθούμε στις νέες του εγκαταστάσεις του «Φίλιππου», αν αγαπάς το ποδόσφαιρο, έχουμε τον Εθνικό Σοχού, αν θες σκοποβολή υπάρχει ο Σύλλογος «Αρτεμη» και είσαι λάτρης των δύο τροχών και της Μηχανοκίνησης ο «ΜΟΣ» ... Το σίγουρο είναι ότι δεν θα φύγεις αν δεν γευτείς τις διάσημες τουλούμπες Σοχού...

Τ: Ας κλείσουμε την κουβέντα μας με ένα μήνυμα για τους Έλληνες

επισκέπτες, να γευτούν την φιλοξενία της διαμονής «κιμπάρικα» που λέμε στο χωριό μου... Θα περπατήσουμε στα 700 μέτρα του όρους Βερτίσκο, κι αν είσαι τυχερή κι έρθεις αρχές Μαΐου θα πάρουμε μέρος και στην Τρίτη διοργάνωση Sohos Mountain Games... Θα σε πάω σε σπίτια φίλων μου από τους σπουδαίους συλλόγους που έχουμε (Λαογραφική Ομάδα Γυναικών, Πολιτιστικός Χορευτικός Όμιλος, Ενοριακό Κέντρο, Άγιος Χριστόφορος κτλ) να σου δείξουν πως φτιάχνουμε ντόπια λικέρ, και πίτες, και σαραγλί και μπακλαβάδες,

στην Τσεχία...

Χ: Η ωραιότητα της ψυχής αυτών των ανθρώπων επισκίασε ακόμα και την ομορφιά της Παγκόσμιας Κληρονομιάς που ο τόπος αξιώθηκε. Δεν είμαι σίγουρη αν πλέον η Πράγα με «τραβάει» να την επισκεφτώ για τις γέφυρες, τους πύργους, τα αγάλματα, τους ναούς και την αρχιτεκτονική της αρτιότητα... Νομίζω ότι το πρώτο πράγμα που θα έκανα ερχόμενη μια κάποια ακόλουθη στιγμή στην τσεχική πρωτεύουσα, είναι να ξανασυναντηθώ με τους Έλληνες που γνώρισα στη σειρά επεισοδίων της ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ!!!

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΝΙΚΟΛΑ ΓΙΟΥΧΑ, ΔΙΚΗΓΟΡΟ ΚΑΙ ΑΓΙΟΓΡΑΦΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΗΘΛΕΕΜ

«Στην αγιογραφία βρήκα την εσωτερική μου γαλήνη...»

(Αναδημοσίευση συνέντευξης στον Κώστα Τσίβο, Σεπτέμβριος 2023. Μετάφραση από τα αγγλικά Τασούλα Ζησάκη-Healey, επιμέλεια Κώστα Τσίβου)

Θα μπορούσατε να περιγράψετε την πορεία σας από δικηγόρος μέχρι να γίνετε αγιογράφος στη Βηθλεέμ; Ποιοι παράγοντες σας οδήγησαν σε αυτή τη σημαντική μετάβαση στην επαγγελματική σας πορεία;

Ήμουν δικηγόρος πλήρους απασχόλησης και η αγιογραφία αποτελούσε αρχικά μόνο ένα χόμπι για μένα. Με τον καιρό, όμως, καθώς οι δεξιότητές μου εξελίσσονταν, συνειδητοποίησα ότι ήταν ολοένα και πιο δύσκολο να αφιερώνομαι ταυτόχρονα και στη δικηγορία και στην αγιογραφία. Οι δύο αυτοί τομείς απαιτούσαν μεγάλες προσπάθειες και εντελώς διαφορετικό τρόπο σκέψης και εργασίας.

Στην αγιογραφία βρήκα την εσωτερική μου γαλήνη και την πνευματική μου ολοκλήρωση. Μετά από πολλή σκέψη κατάλαβα ότι δεν μπορούσε να παραμείνει απλώς ένα χόμπι· ήταν κάτι βαθύτερο, καθώς μου προσέφερε ουσιαστική εσωτερική ισορροπία.

Ήταν μια δύσκολη και περδεδεμένη περίοδος για μένα μέχρι να πάρω την απόφαση διότι δεν μπορούσα να βασιστώ αποκλειστικά σε αυτό για να καλύπτω τα προς το ζην μου. Την απόφαση την πήρα τελικά το 2019 όταν γνώρισα τον φίλο μου Αθανάσιο Ηλιόπουλο, τον Έλληνα συλλέκτη

έργων τέχνης από την Πράγα. Αυτός με ενθάρρυνε καθώς ήμουν ένας από τους λίγους αγιογράφους στους Αγίους Τόπους. Ο Αθανάσιος με ενέπνευσε να πάρω την τελική μου απόφαση και να επιλέξω την αγιογραφία. Και από

τότε και μέχρι σήμερα καθημερινά αγιογραφώ τις εικόνες που μου παραγγέλνουν.

Πώς ανταποκρίθηκε η οικογένειά σας και το ευρύτερο περιβάλλον στη Βηθλεέμ στο αυξανόμενο ενδιαφέρον σας για την εικονογραφία; Υπήρξαν προκλήσεις ή στιγμές υποστήριξης που σας ξεχωρίζουν;

Η οικογένειά μου είναι πιστοί Χριστιανοί, οι γονείς μου με μεγάλωσαν με τις χριστιανικές αξίες και την πίστη. Επιπλέον, και το περιβάλλον που ζω είναι πολύ πνευματικό και άγιο. Είναι κάτι ιδιαίτερο να ζεις λίγα μέτρα μακριά από τον τόπο όπου γεννήθηκε ο Ιησούς. Αυτό με βοήθησε πραγματικά να είμαι πιστός Χριστιανός καθώς και η εικονογραφία, επειδή η εικονογραφία απαιτεί αυτή την πνευματικότητα, πρέπει να πιστεύω στο έργο που κάνω ως ιερό έργο.

Για μένα, έναν αρχάριο εικονογράφο από τους Αγίους Τόπους, ήταν μία μεγάλη πρόκληση όταν μου στείλανε τις πρώτες έξι παραγγελίες εικόνων για τον καθεδρικό ναό του Lichfield στο

Ηνωμένο Βασίλειο. Και έμαθα πολλά από αυτό. Αυτό το έργο με βοήθησε να βελτιώσω και να αναπτύξω και τις δεξιότητές μου στην εικονογραφία. Περνούσα όλες τις μέρες ζωγραφίζοντας για λίγους μήνες... Και μου έδωσε αυτοπεποίθηση να συνεχίσω με περισσότερες εικόνες. Η ενθάρρυνση της οικογένειας και των φίλων μου με βοηθά και συμβάλλει στο να έχω εξαιρετικά αποτελέσματα στη δουλειά μου.

Σε έναν κόσμο γεμάτο με σύγχρονες εικόνες σε διάφορους τομείς, ποια είναι η άποψή σας για τη σημασία της παραδοσιακής εικονογραφίας; Πώς προσφέρει μια μοναδική αξία στον σημερινό οπτικό πολιτισμό;

Αυτό το είδος τέχνης η «Αγιογραφία» είναι μια μοναδική τέχνη που βασίζεται σε ειδικούς κανόνες και τεχνικές που πρέπει να ακολουθούμε ως αγιογράφοι, σε αντίθεση με οποιοδήποτε άλλο είδος τέχνης. Αλλά ταυτόχρονα βάζω και κάτι από την δική μου ταυτότητα στις εικόνες, και αυτό είναι που τις κάνει μοναδικές και αντιπροσωπευτικές. Επίσης, αυτό που τις κάνει τόσο ξεχωριστές για μένα είναι το γεγονός ότι οι εικόνες αυτές είναι φτιαγμένες με φυσικά υλικά και ορισμένα από αυτά (π.χ. νερό από τον Ιορδάνη ποταμό, χρώμα από τη Βηθλεέμ καθώς και μερικές χρωματιστές αλεσμένες πέτρες) συνδέουν τις εικόνες που ζωγραφίζω με τους Αγίους Τόπους. Αυτό νομίζω τις κάνει μοναδικές διότι ξεχωρίζουν από άλλες εικόνες που έγιναν σε άλλες χώρες.

Λαμβάνοντας υπόψη την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της Βηθλεέμ, ποιες δυνατότητες βλέπετε για ίδρυση σχολής αγιογραφίας στην περιοχή; Πιστεύετε ότι θα είχε απήχηση στη νεότερη γενιά; Θα συνέβαλε στην καλλιτεχνική και πνευματική της ανάπτυξη;

Υπάρχει μεγάλη σχέση μεταξύ της Βηθλεέμ και της Αγίας Γραφής, αφού η ιστορία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού ξεκίνησε στη Βηθλεέμ και θεάθηκε εκεί, οπότε η πρώτη εικόνα (η πραγματική εικόνα) του Θεού εμφανίστηκε στη

Βηθλεέμ. Πιστεύω ότι οι εικόνες είναι η γραπτή Βίβλος και επιπλέον η εικονογραφία δημιουργήθηκε στους Αγίους Τόπους. Έτσι, οι εικόνες είναι η πολιτιστική κληρονομιά της Βηθλεέμ και της Παλαιστίνης, μια κληρονομιά που μεταδίδεται από γενιά σε γενιά.

τέχνη, είναι επίσης μια ταυτότητα, είναι μια σύνδεση μεταξύ του εαυτού μου και του ιερού αυτού τόπου, της ιστορίας του πρώτου Χριστιανού. Ο πυρήνας αυτής της τέχνης είναι η ίδια η Αγία Γραφή. Ορισμένοι Χριστιανοί αποκαλούν αυτή την τέχνη γραπτή

Παρά το διαφορετικό υπόβαθρο και τη γεωγραφική σας θέση, εσείς, η Εύα στην Αθήνα και ο Ενρίκο στο Μπάρι μοιράζεστε μια δέσμευση στην τέχνη της αγιογραφίας. Τι είναι αυτό που ενώνει στο πάθος σας για τη συγκεκριμένη μορφή τέχνης;

Στοχεύω να δημιουργήσω ένα μοναδικό, διεθνές σχολείο με ντόπιους και δασκάλους από διαφορετικές χώρες. Να διδάξω την τέχνη της εικονογραφίας στα παιδιά που έχουν καθαρό μυαλό και αγνές, αθώες ψυχές που τα κάνει να μαθαίνουν εύκολα και να επαναφέρουν αυτή την πνευματική τέχνη στις ρίζες της. Επίσης άτομα από το εξωτερικό που ενδιαφέρονται να μάθουν εικονογραφία θα μπορούσαν να ενταχθούν σε αυτό το σχολείο, να είναι σαν το φως από τη Βηθλεέμ στον κόσμο.

Ο όρος «εικόνα» μπορεί να έχει διαφορετικές έννοιες σε διαφορετικές γλώσσες. Στο πλαίσιο της δουλειάς σας, πώς ορίζετε προσωπικά τη βασική ουσία μιας εικόνας και τον ρόλο της στη μετάδοση βαθιών εννοιών και ιστοριών;

Η εικόνα στην εικονογραφική χριστιανική τέχνη παραπέμπει στην εικόνα του Θεού που ενσαρκώθηκε και φανερώθηκε για πρώτη φορά στη Βηθλεέμ. Και η Βηθλεέμ είναι η πόλη μου όπου γεννήθηκα και μεγάλωσα. Η εικονογραφία δεν είναι μόνο μια

Βίβλο, η οποία μετατρέπει τα εδάφια της Βίβλου και τα γεγονότα που περιγράφει σε εικόνες. Επιπλέον, είναι ένας τρόπος σύνδεσης με τον ουρανό, καθώς η εικόνα αντιπροσωπεύει ένα παράθυρο στη βασιλεία των ουρανών.

Η έννοια “ΔΙΑ ΧΕΙΡΟΣ” υποδηλώνει μια βαθιά σύνδεση μεταξύ του αγιογράφου και μιας εσωτερικής δύναμης κατά τη δημιουργία εικόνων. Θα μπορούσατε να εμβυθύνετε σε αυτήν την έννοια;

Είμαστε τα εργαλεία αυτής της ιερής τέχνης, τα χέρια μας πρέπει να είναι ευλογημένα, το μυαλό μας πρέπει να είναι καθαρό, και να έχουμε πάντα μια αγνή εσωτερική δύναμη. Αυτό αντανακλά τη δουλειά που κάνουμε ακόμα και όταν είμαστε καλά κι όταν νιώθουμε λυπημένοι, όταν είμαστε χαρούμενοι ή είμαστε αγχωμένοι. Η διάθεση αντανακλάται σε αυτή την τέχνη, ακόμα και εάν βασίζεται σε τεχνικές. Κάθε αγιογράφος βάζει την πινελιά του και αυτή αντανακλά την ψυχή του στην εικόνα. Πολλοί άνθρωποι μου λένε ότι οι εικόνες μου μου μοιάζουν.

Νομίζω ότι εκτός από το ταλέντο είμαστε προικισμένοι από τον Θεό, έχουμε την ισχυρή πίστη στον Ιησού Χριστό. Πιστεύω ότι είμαστε σαν αγγελιοφόροι. Το πάθος μας είναι να μεταφέρουμε αυτή τη χριστιανική παραδοσιακή τέχνη στην επόμενη γενιά. Έτσι εμείς ως αγιογράφοι πιστεύουμε σε αυτήν την τέχνη, ότι είναι κάτι περισσότερο από πάθος. Είναι επίσης ευθύνη και τρόπος με τον οποίο ασκούμε τις πεποιθήσεις μας.

Θα μπορούσατε να μοιραστείτε ένα προσωπικό ανέκδοτο ή εμπειρία που να αποτελεί παράδειγμα του ρόλου της πίστης στη δουλειά σας ως αγιογράφος; Πώς εκδηλώνεται αυτή η πνευματική διάσταση στην καλλιτεχνική σας διαδικασία;

Το 2019 εικονογράφησα μια εικόνα της Θεοτόκου, και όταν ζωγραφίζω εικόνες μιλάω από καρδιάς και συνομιλώ με την εικόνα. Κοιτούσα πάντα τα μάτια της Θεοτόκου και ένιωθα γαλήνη, ένιωθα την αγάπη της μητέρας να με προστατεύει. Εκείνη την περίοδο, αντιμετώπιζα ένα ατύχημα. Όταν συνέβη δεν πρόλαβα να σκεφτώ

τι να κάνω, δεν πρόλαβα να ξεφύγω από το αυτοκίνητο που με χτύπησε. Το μόνο που μου ήρθε στο μυαλό ήταν τα μάτια και το βλέμμα της μητέρας, η αγάπη και η προστασία που προέρχεται από την εικόνα της Θεοτόκου που ζωγράφιζα τότε. Το μόνο που είπα ήταν: «Σε παρακαλώ μητέρα, μητέρα του Θεού». Ξαφνικά ένιωσα έναν κρύο αέρα να με περιβάλλει, κι επέζησα. Σοκαρίστηκα όταν είδα το βίντεο στα μέσα ενημέρωσης που ενημέρωσαν ότι «κάποιος επέζησε ενός ατυχήματος από ένα θαύμα». Δεν ήξεραν ότι αυτό ο 'κάποιος' ήμουν εγώ. Έχω ακόμα αυτό την εικόνα και εξακολουθώ να κοιτάζω τα μάτια της.

Η παλαιστινιακή σας κληρονομιά και η ιστορική σημασία της Βηθλεέμ πρέπει να έχουν αντίκτυπο στα θέματα και τις αφηγήσεις που επιλέγετε να απεικονίσετε στους πίνακές σας. Θα μπορούσατε να συζητήσετε πώς αυτές οι επιρροές διαμορφώνουν τις καλλιτεχνικές σας επιλογές;

Στην πραγματικότητα, η φαντασία στην αναπαράσταση των εικόνων είναι περιορισμένη. Δεν είναι ποτέ σαν την ελεύθερη τέχνη, όπου ο καλλιτέχνης επιλέγει το θέμα από τη φαντασία του. Για παράδειγμα όταν επιλέγω το θέμα της εικόνας, πρέπει να κάνω μια έρευνα στα βιβλία κοιτάζοντας τις παλιές εικόνες και την ιστορία του θέματος της εικόνας. Επιστρέφω στις αρχικές εικόνες που δημιούργησαν οι άγιοι και οι μοναχοί, αλλά αυτό που προσθέτω στην δική μου εικόνα είναι το άγγιγμά μου. Μετά από 12 χρόνια ζωγραφικής εικόνας αποκτώ μια ταυτότητα στην αναπαράσταση της εικόνας, και νομίζω ότι αυτή η ταυτότητα αντικατοπτρίζει εμένα ως Nicola προσωπικά. Οπότε τα πρόσωπα βασίζονται σε πρωτότυπες εικόνες μεν, αλλά κατά κάποιο τρόπο αντικατοπτρίζουν κάτι από τον χαρακτήρα μου και επίσης αντικατοπτρίζουν τη γη μου (τους ιερούς τόπους) καθώς χρησιμοποιώ κάποιο χρώμα που έφτιαξα από τις πέτρες και το χώμα ορισμένων περιοχών της Παλαιστίνης. Τελικά, νομίζω ότι οι εικόνες γενικά αντικατοπτρίζουν τη φύση στους ιερούς τόπους εδώ και 2000 χρόνια, επειδή δημιουργήθηκαν στην Παλαιστίνη, όπως το σκούρο χρώμα του δέρματος, τα τοπία και τα ενδύματα.

Σε έναν σύγχρονο κόσμο που κυριαρχείται από μοντέρνες και συχνά παροδικές εικόνες, πώς αντιλαμβάνεστε τη διαρκή γοητεία των βυζαντινών εικόνων; Ποιες ιδιότητες διαθέτουν αυτές οι εικόνες που μπορεί να απουσιάζουν από το σημερινό οπτικό τοπίο;

Η ζωγραφική εικόνας είναι μια μοναδική τέχνη. Είναι η μόνη τέχνη που χρησιμοποιεί τις παλιές τεχνικές των χρωμάτων της τέμπερα, οπότε όταν γίνεται μια νέα εικόνα, μοιάζει και αισθάνεται σαν μια εικόνα αντίκα. Αυτό το χρώμα δεν χάνεται ποτέ γιατί είναι φτιαγμένο από πέτρες και υλικά της φύσης με τον ίδιο τρόπο που φτιάχτηκε εδώ και εκατοντάδες χρόνια. Είναι φτιαγμένο από χρώματα της τέμπερας, εκτός από τα σύμβολα που κάθε χρώμα και κίνηση στην εικόνα δρα στη θεολογία, κάτι που απουσιάζει από το σημερινό εικαστικό τοπίο.

Πολλές από τις δημιουργίες σας είναι βαθιά συνυφασμένες με θρησκευτικές και πνευματικές πεποιθήσεις. Πώς αντιμετωπίζετε την πρόκληση να διατηρήσετε την αυθεντικότητα αυτών των θεμάτων, ενώ παράλληλα κάνετε τη δουλειά σας προσβάσιμη σε ένα ευρύτερο, διαφορετικό κοινό; Η αγιογραφία για τους θρησκευόμενους ανθρώπους είναι μια πνευματική τέχνη με την οποία προσεύχονται και τους βοηθά να λατρεύουν. Όμως και για άλλες μη θρησκευτικές ομάδες είναι επίσης σημαντική ως τέχνη, μια μοναδική τέχνη φτιαγμένη με τις πολύ παλιές τεχνικές, χρησιμοποιώντας

παραδοσιακά υλικά. Όσο αφορά εμένα, εγώ έχω την ευθύνη να κάνω αυτή την τέχνη πνευματική, να τη μεταφέρω με τον αρχικό της τρόπο για να βοηθήσω τους ανθρώπους να την κατανοήσουν και να αγγίξουν την καρδιά και την ψυχή όλων.

Λαμβάνοντας υπόψη τη βαθιά δύναμη

της πίστης και της αυθεντικότητας που πηγάζει από την εικονογραφία σας, συμβάλλει το έργο σας στην οικοδόμηση γεφυρών σύνδεσης και κατανόησης μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών και θρησκειών;

Οι εικόνες έχουν μια πολύ ισχυρή πνευματική δύναμη, μπορούν να αγγίξουν την καρδιά του καθενός. Κάθε εικόνα έχει μάτια που σε κοιτάζουν και σε ακολουθούν όπου και να στέκεσαι. Σαν να σου λένε «Είμαι εδώ για σένα, μπορείς να μου μιλήσεις». Πολλοί άνθρωποι από άλλες θρησκείες και άπιστοι συγκινούνται όταν κοιτάζουν τα μάτια. Επίσης, μια εικόνα μαρτυρεί και λέει ιστορίες από την Αγία Γραφή, την εξηγεί σε ανθρώπους από άλλες θρησκείες, για να κατανοήσουν και να μάθουν περισσότερα για τον Χριστιανισμό. Επιπλέον χτίζει γεφυρές μεταξύ του Χριστιανισμού και άλλων πεποιθήσεων. Φτάνει σε πολλές χώρες με την ιστορική αξία που φέρει, ειδικά για όσους ενδιαφέρονται να μελετήσουν την ιστορία της τέχνης και τις παλιές τεχνικές της. Γιατί οι εικόνες μου είναι φτιαγμένες με την παλιά τεχνική της τέμπερας που χρησιμοποιούσαν τα αρχαία έθνη των Ελλήνων και των Αιγυπτίων.

“ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΟΡΙΑ ΠΡΑΓΑΣ (ΚΥΡΙΑΚΗ, 31 ΜΑΪΟΥ 2026)”

Άρθρο της Δήμητρας Κοζομπόλη

Σύντομο βιογραφικό της Δήμητρας Κοζομπόλη

Η Δήμητρα Κοζομπόλη του Ιωάννη και της Μαρίας γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα. Σπούδασε Αγγλική Γλώσσα και Φιλολογία και Ελληνική Γλώσσα και Φιλολογία στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών καθώς και στο Πανεπιστήμιο του Manchester του Ηνωμένου Βασιλείου (1991-1995). Έχει πτυχίο Master's (MA) από το Πανεπιστήμιο του York στο Ηνωμένο Βασίλειο (1995-1996), με αντικείμενο την ρομαντική βρετανική ποίηση και τον φιλελληνισμό, έχοντα ασχοληθεί ιδιαίτερος με την ποίηση του Λόρδου Βύρωνα. Το 2001 πήγε κατόπιν εξετάσεων στην διπλωματική υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας και έκτοτε υπηρετεί σε θέσεις ευθύνης. Από το 2019 έως το 2025 ήταν υποδιευθύντρια στην Διεύθυνση Εκκλησιαστικών και Θρησκευτικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών. Από τον Οκτώβριο του 2025 υπηρετεί στην Πρεσβεία Πράγας ως Σύμβουλος Πρεσβείας Α', με καθήκοντα Αναπληρώτριας Επικεφαλής της Αρχής και Προξένου. Είναι μουσικός, με σπουδές κλασικής ευρωπαϊκής μουσικής στο πιάνο και αριστούχος διπλωματούχος της βυζαντινής εκκλησιαστικής μουσικής. Μιλάει γαλλικά, αγγλικά, ιταλικά και αλβανικά.

Με τις ευλογίες του Αρχιεπισκόπου Πράγας Σεβασμιωτάτου κ.κ. Μιχαήλ Ντάνταρ, οι λειτουργικές ανάγκες των Ελλήνων Ορθοδόξων που διαμένουν στην Πράγα, εξυπηρετούνται από την Ελληνική Ενορία Πράγας, ήτοι τον Ορθόδοξο Ιερό Ναό Γενεσίου Θεοτόκου στην περιοχή Mala Chuchle (Πράγα, 5). Κάθε Κυριακή πρωί αλλά και στις μεγάλες θρησκευτικές γιορτές καθώς και στις λοιπές εκκλησιαστικές ακολουθίες (εσπερινούς, αγρυπνίες, μυστήρια της εξομολόγησης) το ποίμνιο των Ελλήνων πιστών συγκεντρώνεται με κατάνυξη στον ιερό αυτόν χώρο, όπου προσέρχονται ομοίως Τσέχοι Ορθόδοξοι, Ουκρανοί, Ορθόδοξοι άλλων Εκκλησιών και νεοφώτιστοι πιστοί από άλλες χώρες.

Η αυτοθυσιαστική διακονία του εφημέριου Πατέρα Κύριλλου Σαρκισιάν συσπειρώνει το ποίμνιο, εμπνέει, ενισχύει στον προσωπικό αγώνα του καθενός πιστού ξεχωριστά. Πρόκειται για καταρτισμένο κληρικό με ανώτερη εκκλησιαστική και θεολογική μόρφωση, αφοσιωμένο στην διακονία της Ελληνικής Ενορίας. Τα μέλη της ενορίας πολλές φορές αισθανθήκαμε ευγνωμοσύνη για την παρουσία του π. Κύριλλου στην Εκκλησία μας, αναγνωρίζοντας τον κόπο, την ανιδιοτελή προσφορά και τις προσωπικές υπερβάσεις που

καταβάλλονται από πλευράς του.

Την Κυριακή 31η Μαΐου 2026 στην Ελληνική Ενορία Γενέσιον της Θεοτόκου εορτάσθηκε περιλαμπρά η πάνσεπτη γιορτή της Πεντηκοστής. Η γράφουσα θα ήθελε να αφιερώσει το κείμενο που ακολουθεί στην μεγάλη αυτή γιορτή του Ορθόδοξου εορτολόγιου, χάριν πνευματικής οικοδομής και ενίσχυσης του πνευματικού αγώνα του καθενός μας. Από πολλούς η Πεντηκοστή έχει ονομασθεί ορθά ως η ημέρα κατά την οποία η Εκκλησία “γιορτάζει τα Γενέθλια Της”. Και πράγματι εκείνη την ημέρα ήρθε ο φωτισμός του Αγίου Πνεύματος επάνω στους μέχρι τότε απλούς μαθητές και Αποστόλους του Κυρίου, γεγονός που τους όπλισε με θάρρος, γνώσεις και δύναμη πνευματική και σωματική ώστε να βαδίσουν την οδό της κηρύξεως του ευαγγελίου στα πέριξ της οικουμένης, περνώντας δια πυρός μαχαίρας και καταλήγοντας στο ίδιο το μαρτύριο.

Μέχρι την ημέρα της Πεντηκοστής, οι μαθητές του Κυρίου δεν ήταν παρά ολιγογράμματοι άνθρωποι του μόχθου, βγαλμένοι μέσα από τα σπλάχνα του ιουδαϊκού λαού. Από την ημέρα της Πεντηκοστής και έπειτα το Άγιο πνεύμα τους μεταμόρφωσε σε φωτισμένους ποιμένες της οικουμένης, σε φωτισμένους αλεις ψυχών, σε

άξιους διδασκάλους του Ευαγγελίου, σε κορυφαίους της πίστεως. Μετά την Πεντηκοστή το Άγιο πνεύμα, τρίτο πρόσωπο της Αγίας Τριάδας, παραμένει αιωνίως μέσα στην Εκκλησία, συμπορεύεται μαζί Της, ενισχύοντας λαϊκούς και κληρικούς στον πνευματικό τους αγώνα, χαρίζοντας με αφθονία τα “χαρίσματα τα κρείττονα” : την χαρά, την ειρήνη, την αγάπη, την μακροθυμία, την αγαθοσύνη, την χρηστότητα (Α' προς Κορινθίους επιστολή, 12", 31). Ιδιαίτερο στοιχείο του εορτασμού της Πεντηκοστής αλλά και κορύφωσή της, είναι η ακολουθία του “Εσπεριού της Γονυκλισίας”, που περιλαμβάνει τις τρεις προσευχές της γονυκλισίας, αφιερωμένες στα τρία πρόσωπα της Αγίας Τριάδας, ήτοι στον Πατέρα, τον Υιό και το Άγιο Πνεύμα. Οι πιστοί κλείνουν γόνο στον Πατέρα, στον Υιό και το Άγιο Πνεύμα καθώς και Αυτό το τρίτο πρόσωπο μετέχει της θείας ουσίας και θεότητας όπως και τα πρόσωπα του Πατρός και του Υιού. Ο Πατέρας δοξάζεται, ο Υιός παρακαλείται και το Άγιο Πνεύμα ικετεύετε να μακροθυμήσει “επί τας πλημμελήμασιν ημών”, να φωτίσει, να συγχωρέσει, να αγιάσει, να ανακαινίσει πολυεπίπεδα τον όλον άνθρωπο.

Η ομορφιά του περιεχομένου των τριών ευχών της γονυκλισίας δεν περιγράφεται. Με βαθύτατα θεολογικά

νοήματα αλλά και με εκφραστική αμεσότητα, η αγάπη της Εκκλησίας έχει οικονομήσει ώστε οι πιστοί να απευθύνονται και στα τρία πρόσωπα της Αγίας Τριάδας αναπέμποντας δοξολογία, λατρεία αλλά και ικεσία για προσωπικό φωτισμό, για ενίσχυση της κοινωνίας με τον Θεό. Είναι από τις ωραιότερες λειτουργικές στιγμές του ενιαυτού. “Ουκ οίδαμεν λατρεύειν Θεώ αλλοτρίω”, αναφωνεί ο λειτουργός, προσθέτοντας “Συ μόνω ημάρτομεν αλλά και Συ μόνω λατρεύωμεν”, προκαλώντας με τα λόγια αυτά, συγκίνηση για την άκρα συγκατάβαση του Δημιουργού προς τα έργα των χειρών Του, το γένος των ανθρώπων.

Την ημέρα της Πεντηκοστής η Εκκλησία θυμάται και τους κεκοιμημένους Της, αφιερώνοντας σε αυτούς ξεχωριστή ευχή Γονυκλισίας. Το Σάββατο άλλωστε που προηγείται της γιορτής, τελείται ξεχωριστό Ψυχοσάββατο με κόλλυβα, υπέρ αναπαύσεως των ψυχών όλων των οικείων προσώπων που έχουν πλέον αναχωρήσει από την επίγεια ζωή. Έτσι η Εκκλησία αγκαλιάζει πατρικά και μητρικά, ζώντες και κεκοιμημένους, χωρίς διάκριση.

Πολλά ακόμα μπορεί κανείς να πει για την υπέροχη γιορτή της Πεντηκοστής. Η ευχή μας είναι να την γιορτάσουμε και πάλι στην Ενορία μας μέσα στην

ίδια πνευματικά λαμπρή ατμόσφαιρα, ευχόμενοι ότι ο καθένας μας, στο διάστημα που μεσολαβεί, θα κάνει αρχή αγώνος προς την δική του Πεντηκοστή

ώστε να ζήσει την δωρεά των πλουσίων χαρισμάτων της, τώρα και πάντα και εις τους αιώνες.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Του Νίκου Αγγελίδη, δημοσιογράφου ΕΡΤ

Είναι καλοκαίρι του 1942. Το Κίεβο βρίσκεται υπό Γερμανική κατοχή, σχεδόν έναν χρόνο. Οι Ναζί συνηθίζουν να διοργανώνουν ποδοσφαιρικές αναμετρήσεις, με σύνθημα την τόνωση του ηθικού των στρατιωτών τους. Δίνεται εντολή στους Ουκρανούς να δημιουργήσουν μια ομάδα επίλεκτων με την ονομασία Σταρτ. Αποτελείται από οκτώ παίκτες της Ντιναμό Κιέβου (Γρούσεβιτς, Σβιριντόφσκι, Κορότινιχ, Κλιμένκο, Τιούσεφ, Πούτισιν, Κουζμένκο, Χοντσαρένκο) και τρεις της Λοκομοτίβ (Μπαλάιν, Σουιάρεφ, Μέλνικ). Η Σταρτ καλείται να αντιμετωπίσει την ανίκητη Φλάκελφ, το αγωνιστικό καμάρι της Λουφτβάφε. Οι Ουκρανοί είναι απροπόνητοι, έχουν εγκαταλείψει το ποδόσφαιρο και εργάζονται σε φούρνους... Ο αγώνας είναι συντριπτικός... Η Σταρτ διαλύει την ποδοσφαιρική μηχανή των Ναζί με 5-1 παρότι ο διαιτητής είναι αξιωματικός των SS και στις εξέδρες βρίσκονται μόνο Γερμανοί και Ουκρανοί δωσίλογοι. Οι κατακτητές δεν μπορούν να καταπιούν τη ντροπιαστική ήττα... Ανακοινώνουν επανάληψη του αγώνα σε τρεις ημέρες. Εντατικοποιούν τις βάρδιες στα αρτοποιεία για να είναι διαλυμένοι από την κούραση οι αντίπαλοι τους, ενώ κατεβάζουν και επτά νέους παίκτες. Χάνουν ξανά... Με 5-3 αυτή τη φορά. Οι εφημερίδες δεν τολμούν να γράφουν για τον αγώνα. Οι Γερμανοί δίνουν εντολή να διαλυθεί αμέσως η ομάδα. Συλλαμβάνουν και βασανίζουν μέχρι θανάτου τους καλύτερους παίκτες. Όσοι γλυτώνουν, στέλνονται στο στρατόπεδο συγκέντρωσης Siretz. Εκεί τρεις ποδοσφαιριστές, Αντιστασιακοί πλέον, εκτελούνται κατά τη διάρκεια εξέγερσης. Τρεις συμπαίκτες τους καταφέρνουν να δραπέτεύσουν και μεταφέρουν τα όσα φρικιαστικά βίωσαν, επειδή τόλμησαν να κερδίσουν. Ο αγώνας της Στάρτ με την Φλάκελφ έμεινε στην ιστορία ως ο αγώνας του θανάτου. Ο Ματίας Ζίντελαρ είναι άσος της Αυστρίας Βιέννης και μεγάλο αστέρι της εθνικής ομάδας της χώρας του. Μέλος της περίφημης «Βούντερ Τιμ» της κορυφαίας τότε ποδοσφαιρικής μηχανής του παγκοσμίου ποδοσφαίρου. Ο Ζίντελαρ κατάγεται από φτωχή οικογένεια με

ρίζα από την Τσεχία. Ως διεθνής του ζητείται να αγωνιστεί με την Εθνική Γερμανίας. Εκείνος αρνείται καθαρά για ιδεολογικούς λόγους, προφασισζόμενος τραυματισμό. Στις 29 Ιανουαρίου 1939, τον βρίσκουν νεκρό στο σπίτι του μαζί με τη σύντροφο του Καμίλα Καστανιόλα. Η επίσημη εκδοχή είναι δηλητηρίαση από διαρροή μονοξειδίου του άνθρακα. Οι Ναζί φρόντιζουν να περάσουν τον θάνατο ως αυτοκτονία, επειδή σύμφωνα με τη νομοθεσία, δεν θα του επιτρεπόταν να ταφεί με τιμές... Όπως και έγινε... Η Αυστρία δεν μπόρεσε να θάψει αξιοπρεπώς τον μεγαλύτερο ποδοσφαιριστή της ιστορίας της... Ο Μπρόννο Νέρι είναι το μεγάλο αστέρι της Φιορεντίνια. Διεθνής με την Σκουάντρα Ατζούρι, μέσος από τους λίγους. Το 1931 οι βιόλα εγκαινιάζουν το νέο γήπεδο τους "Stadio Giovanni Berta". Είναι το όνομα ενός φασίστα που σκοτώθηκε σε πορεία στο κέντρο της Φλωρεντίας. Τότε πριν από τους αγώνες οι παίκτες είναι υποχρεωμένοι να κάνουν τον γνωστό φασιστικό χαιρετισμό. Στα εγκαίνια του γηπέδου, οι παίκτες της Φιορεντίνια υψώνουν το δεξί τους χέρι. Όλοι εκτός από έναν. Ο Μπρόννο Νέρι, με σαφή ιδεολογικό προσανατολισμό, βγαίνει στην πορεία στο βουνό ως παρτιζάνος και δίνει σκληρές μάχες σώμα με σώμα με τους Γερμανούς. Χάνει τη ζωή του τον Ιούλιο του 1944, σε ενέδρα Γερμανών στρατιωτών, στην περιοχή Μαράντι. Ο ποδοσφαιριστής της Μάντσεστερ Σιτι, Γουίλιαμ Λέσλι αρνείται να υπηρετήσει

την περίοδο του 1ου Παγκοσμίου Πολέμου. Χαρακτηρίζεται λιποτάκτης, δίδεται και αναγκάζεται να εργαστεί παράνομα ως λιμενεργάτης. Καταφέρει με περιπετειώδη τρόπο, χωρίς διαβατήριο, να φτάσει στη Ρωσία, το 1920, για να συναντήσει από τον κοντά τον Λένιν! Επιστρέφοντας στην πατρίδα του συλλαμβάνεται και φυλακίζεται. Με το που μένει ελεύθερος διοργανώνει συγκέντρωση όπου μιλάει για όσα συνάντησε στη Ρωσία, αναπτύσσοντας τη θέση ότι ο κομμουνισμός είναι η μοναδική ελπίδα του κόσμου... Ήταν ιδρυτικό στέλεχος του Κομμουνιστικού Κόμματος στο Αμπερντίν. Ο Ρίνο Ντελά Νέγκρα παίζει μπάλα στην ομάδα Red Star, στον Ερυθρό Αστέρα δηλαδή του Παρισιού. Οι γονείς του είναι μετανάστες από την Ιταλία, που εγκατέλειψαν τη χώρα τους για να γλυτώσουν από τον Μουσολίνι. Ο ίδιος οργανώνεται από μικρός στην οργάνωση Μανουχιάν που έχει πάρει το όνομα της από τον Αρμένιο κομμουνιστή ποιητή. Στην κατοχή ο Νέγκρα έχει σημαντική Αντιστασιακή δράση. Συμμετέχει στην εκτέλεση του στρατηγού Von Apt, στην καταστροφή της έδρας του φασιστικού κόμματος στο Παρίσι και στην επίθεση στο στρατόπεδο Γινεμέρ στο Ριέγ. Τραυματίζεται και συλλαμβάνεται τον Νοέμβριο του '43. Εκτελείται στις 21 Φεβρουαρίου 1944. Οι τελευταίες του λέξεις είναι: Χαιρετίσματα στην ομάδα μου, ελευθερία... Ο Πάολο Σόλιερ παίζει στην Περούτζια στα μέσα της δεκαετίας του '70, ενώ παράλληλα εργάζεται στο

εργοστάσιο της FIAT. Πριν από κάθε αγώνα υψώνει την αριστερή γροθιά του. Αποτελεί στόχο των φασιστών της Λάτσιο. Είναι οργανωμένος στο Κομμουνιστικό Κόμμα και ο ίδιος αποτελεί σπουδαίο εκπρόσωπο των ταξικών αγώνων στον χώρο του αθλητισμού. Μετά την ποδοσφαιρική του καριέρα κι ενώ αγωνίζεται ακόμα στη Ρίμινι και την Μπιελέζε, γίνεται προπονητής. Παραμένει μέχρι σήμερα ανυποχώρητος στον ιδεολογικό του προσανατολισμό. Το 1973 η Σοβιετική Ένωση και η Χιλή πρέπει να διεκδικήσουν την πρόκριση στα τελικά του Παγκοσμίου Κυπέλλου, σε αγώνα στο Σαντιάγο. Ο αγώνας ορίζεται για τις 21 Νοεμβρίου στο γήπεδο της Νασιονάλ, τόπο μαρτυρίου δεκάδων χιλιάδων αγωνιστών κατά της Χούντας του Πινοσέτ. Η Σοβιετική Ένωση αρνείται να παίξει στο γήπεδο – κολαστήριο, δεν κατεβαίνει στον αγωνιστικό χώρο και η Χιλή σε μια πρωτοφανή παρωδία, παίρνει την πρόκριση σκοράροντας μόνη της σε κενή εστία! Το 1921 δημιουργείται η Διεθνής Ομοσπονδία των Ερυθρών Αθλητικών και Γυμναστικών Ενώσεων (International Association of Red Sports and Gymnastics Associations). Εμπνευστής της είναι ο Νικολάι Τιμς Ποντβόιτσι, ο οποίος είχε υπάρξει πρόεδρος της μπολσεβίκικης Επιτροπής Σπουδαστών και ένας από τους ηγέτες της απεργίας των υφαντουργών και του Σοβιέτ των εργατών βουλευτών στο Ιβάνοβο-Βόζνεσενσκ. Μετά από πολυετή εξορία, ο Ποντβόιτσι ηγείται του Επιτελείου για την προετοιμασία της ένοπλης εξέγερσης τον Οκτώβριο του 1917. Η Ερυθρά Αθλητική Διεθνής, πέρα από την Σοβιετική Ένωση δέχεται στις τάξεις της κομμουνιστικές αθλητικές Ομοσπονδίες από την Τσεχοσλοβακία, τη Γαλλία, τη Νορβηγία, την Ουρουγουάη, την Αργεντινή, τον Καναδά, την Σουηδία, την Ισπανία, τις ΗΠΑ, την Ελλάδα, την Ισλανδία, τη Γερμανία, τη Μεγάλη Βρετανία, την Ελβετία, την Ολλανδία, την Αυστρία, της Αλσατία της Γαλλίας και τη Σουηδία της Τσεχοσλοβακίας. Η Ερυθρά Αθλητική Διεθνής διοργανώνει τη Διεθνή Σπαρταριάδα, το 1928 στη Μόσχα και το 1931 στο Βερολίνο. Ο Κάρλος Καζέλι είναι ένας ποδοσφαιριστής σύμβολο. Παιδί

Ούγγρων μεταναστών αγωνίζεται στη Χιλή, όπου πρωταγωνιστεί με τη φανέλα της Κόλο Κόλο. Σε έναν τελικό του Κόπα Λιμπερταδόρες κόντρα στην Ιντεπεντιέντε, τον πλησιάζει ο δικτάτορας Πινοσέτ για να τον χαιρετήσει. Εκείνος, βαθιά πολιτικοποιημένος, αρνείται να του δώσει το χέρι του. Η αστυνομία συλλαμβάνει και βασανίζει τη μητέρα του. Κάποια στιγμή ξαναβρίσκεται σε εκδήλωση με τον Πινοσέτ ο οποίος παίρνει φαλίδι για να του κόψει την κατακόκκινη γραβάτα που φοράει. Ο Καζέλι του λέει «και να την κόψεις, η καρδιά μου θα παραμείνει κόκκινη». Στις 25 Ιανουαρίου 1995, ο Ερίκ Καντονά, δίνει την περίφημη κλωτσιά στον φασισμό. Σε αγώνα κόντρα στην Κρύσταλ Πάλας, ο Νεοναζί Μάθιου Σίμονς ξεσπά σε ρατσιστικό -φασιστικό παραλήρημα και ο Καντονά κάνει το εκπληκτικό ιπτάμενο τάκλιν που μένει στην ιστορία. Τίποτα δεν είναι τυχαίο. Ο παππούς του Ερίκ Καντονά άνηκε στην αντιφασιστική άμυνα της Βαρκελώνης την περίοδο του Ισπανικού εμφυλίου πολέμου. Ο Ντιέγκο Μαραντόνα όταν αποφασίζει να μπει σε κέντρο αποτοξίνωσης για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα του, δέχεται δελεαστική πρόταση με πολλά μπόνους από τις ΗΠΑ. Αρνείται λέγοντας «να βάλουν τα χρήματα εκεί που ξέρουν». Πηγαίνει στην Κούβα όπου τον υποδέχεται ο Φιντέλ Κάστρο με τον οποίο συνδέεται στη συνέχεια με βαθιά φιλία. Μάλιστα στολίζει το μαγικό του πόδι του με τατουάζ του Φιντέλ. Ο περίφημος γιατρός ΣόκρATES, σηκώνει πολλές φορές τη γροθιά του στα Βραζιλιάνικα και διεθνή γήπεδα και δηλώνει συνειδητοποιημένος κομμουνιστής. Λατρεύει τον ελληνικό πολιτισμό, τον Τσε, τον Φιντέλ και τον Τζο Λένον... Η ομάδα του Κορίνθιανς, ομάδα που φτιάχνεται το 1910 από μετανάστες στο Σάο Πάολο, αντιστέκεται στη χούντα που καταλαμβάνει τη χώρα μέσω της αμερικανικής επιχείρησης “Κόνδωρ”, δολοφονώντας τον πρόεδρο Ζοάο Γκουλάρ. Ο εμβληματικός Κριστιάνο Λουκαρέλι της Λιβόρνο, αρνείται τα εκατομμύρια της Γιουβέντους και μια Φεράρι που του χαρίζουν ως δώρο για πάει στην Γιουβέντους του Ανιέλι. Θέλω να φοράω τη φανέλα της Λιβόρνο και να τιμάω την ιστορία του τόπου του και του κόμματος, διαμηνύει απορρίπτοντας

ένα τσουβάλι με λεφτά. Μυθικός έχει μείνει ο πανηγυρισμός του όταν βάζει γκολ στην φασιστική Λάτσιο... Ιστορικές μορφές είναι και οι αμερικανοί Ολυμπιονίκες **Tommie Smith & John Carlos**. Στο Μεξικό στους Αγώνες του 1968 πανηγυρίζουν με σφιγμένες γροθιές στο βάθρο, χαιρετισμός που μένει στην ιστορία ως **Black Power Salute**, παγκόσμιο μήνυμα ενάντια στον ρατσισμό. Ως διαπιστευτήριο για την άμεση εμπλοκή και συμμετοχή των αθλητικών σωματείων και των υποστηρικτών τους στην Αντίσταση εντός και εκτός αγωνιστικών χώρων, να αναφέρουμε ορισμένα σωματεία με βαθύ και σταθερό ιδεολογικό προφίλ. Είναι η **Clapton FC** στην Αγγλία, η Ράγιο Βαγιεκάνο, η ομάδα των λαϊκής συνοικίας Βαγιέκας στη Μαδρίτη, η Λα Κορούνια επίσης από την Ισπανία, η Σέλτικ από τη Σκωτία, η Λιβόρνο από την πόλη όπου ιδρύθηκε το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ιταλίας στις 21 Ιανουαρίου του 1921, επίσης από την Ιταλία η Περούτζια, η Τζένοα, η Τορίνο, η Βενέτσια, η Τερνάνα, η Αταλάντα, η Βιτσέντσα, η Ανκόνα και η Λέτσε. Στην Κύπρο συναντάμε μια πρωτοποριακή για τα παγκόσμια δεδομένα ομάδα λαϊκής βάσης, την Ομόνοια 29 Μαΐου. Επίσης στην Κύπρο, ομάδες με ταξικό χαρακτήρα είναι ιστορικά η Ομόνοια, η ΑΕΛ, ο Άρης Λεμεσού, η Νέα Σαλαμίνα και η Αλκή. Στη Γερμανία έχουμε την Σάνκτ Πάουλι, στη Βραζιλία την Κορίνθιανς και την Φλαμένγκο, στη Γαλλία την Μαρσέιγ, στην Αργεντινή την **Chacarita Juniors' 69** και στην Ρουμανία την Οτσέλουλ Γιαλάτσι. Στην Ελλάδα... το 1928 ιδρύεται η Ομοσπονδία Εργατοαγροτικού Αθλητισμού Ελλάδας που εκδίδει από τις 15 Οκτωβρίου 1928 και το περιοδικό «Εργατοαγροτικό Σπορ». Η Ομοσπονδία δημιουργείται μέσα από τις τάξεις της ΟΚΝΕ και έχει σωματεία - μέλη σε 30 πόλεις. Οι αθλητές ξεπερνούν τους 1800. Στην Ξάνθη υπάρχει η Πρόοδος, στην Καβάλα 4 ομάδες με τμήματα ποδοσφαίρου, πυγμαχίας και μουσική, στη Λιβαδειά συναντάμε την ομάδα Εμπρός, στη Λάρισα τον Προλετάριο και την Αγροτική Σπίθα, στην Αθήνα τη Θρυλική Τόλη Περιστερίου, στη Θεσσαλονίκη τον Εργατικό Αστέρα, στην Κρήτη τον Σπάρτακο Ηρακλείου, στην Καλαμάτα

και τον Βόλο τον Εργατικό Αστέρα. Το 1933 διοργανώνεται η περιφερειακή Σπαρτιακάδα με τους αθλητές να παρελαύνουν στη Λάρισα από τα γραφεία του Προλετάριου μέχρι το γήπεδο Αλκαζάρ.

Ορισμένες σημαντικές στιγμές αντίστασης στην Ελλάδα μέσα από τον αθλητισμό

Ο αγώνας ΑΕΚ – Παναθηναϊκού την Άνοιξη του '42 στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Εκεί ξεκινάει η πρώτη οργανωμένη διαδήλωση κατά των κατακτητών. Ο αγώνας διοργανώνεται από την Ένωση Ελλήνων Αθλητών, το ΕΑΜ Αθλητισμού που μόλις έχει ιδρυθεί, με επικεφαλής τους Φραγκούλη, Λαμπράκη Μισαηλίδη, Θάνο, Μαρινάκη, Δαλιάνη, Χέλμη, Μαυροπόστολο, Βερικόπουλο. Σκοπός του αγώνα είναι η ενίσχυση των φυματικών στο Νοσοκομείο «Σωτηρία». Οι Γερμανοί βάζουν δικό τους διαιτητή και όρους διεξαγωγής διαμηνύοντας ότι θα πάρουν αυτοί τα έσοδα. Οι παίκτες της Ένωσης και του τριφυλλιού, πολλοί από τους οποίους είναι μέλη της ΕΕΑ, αρνούνται να αγωνιστούν. Ανεβαίνουν στις εξέδρες και μαζί με τον κόσμο ξεκινούν μια συγκλονιστική πορεία στο κέντρο της Αθήνας. Η πορεία διαρκεί πολύ ώρα. Είναι η πρώτη μορφή μαζικής διαμαρτυρίας την περίοδο της κατοχής. Διακόπτεται από πυροβολισμούς των κατοχικών δυνάμεων και των ντόπιων συνεργατών τους στην Πατησίων.

Το Νοέμβριο του 1944 η ΕΠΟΝ διοργανώνει Πανελλήνιους Αγώνες Στίβου στο Παναθηναϊκό Στάδιο. Στην Αθήνα από τις αρχές του 1946 υπάρχουν 50 αθλητικές ΕΠΟΝίτικες ομάδες, ενώ τον Ιανουάριο και Φεβρουάριο του '46 διοργανώνονται πάνω από 90 αγώνες ανάμεσα σε ΕΠΟΝίτικες ομάδες. Στις 18 Ιανουαρίου του 1946, διεξάγεται ο περίφημος αγώνας ΕΠΟΝ Αθηνών - ΕΠΟΝ Πειραιώς. Στην ΕΠΟΝ Αθήνας συμμετέχουν ο Δελαβίνας της ΑΕΚ, ο Παυλάς, ο Κυριαζόπουλος, ο Γαζής, ο Παπαντωνίου, ο Καλογερόπουλος και ο Κρητικός του Παναθηναϊκού, ο Πέπονας, ο Σιώτης του Άρη, ο Καραγιώργος, ο Τσολιάς του Πανιώνιου, ο Γιακουμάκης και ο Χούμης. Στην ΕΠΟΝ Πειραιά παίζουν ο ηρωικός Νίκος Γόδας, ο Αποστολόπουλος, ο Μουράτης, ο Γεωργάτος και ο Φερλεμής από τον Ολυμπιακό, ο Καψής και ο

Παπαγεωργίου της ΑΕΚ, ο Πατηνιώτης και ο Κασίσογλου του Εθνικού και ο Τσολακίδης του Ατρομήτου.

Στην εξορία... η Μικτή Μακρονήσου γράφει τη δική της ιστορία παίζοντας παιχνίδια με τον Ολυμπιακό, τον Παναθηναϊκό και άλλες ομάδες και καταφέρνει να νικήσει μάλιστα τον Ολυμπιακό στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας στις 26 Ιανουαρίου του 1949 με 2-1. Η Ομάδα Επιλεκτών της Μακρονήσου, από το Α' και το Γ' Τάγμα Σκαπανέων, έχει παίκτη και προπονητή τον επιθετικό του Παναθηναϊκού Αντώνη Παπαντωνίου. Σε εκείνο τον ιστορικό αγώνα παίζουν ο Πολίτης του Ολυμπιακού, ο Ζόππος της ΜΕΝΤ, ο Καραβασίλης της Προοδευτικής, ο Λιάρος του Εθνικού και της Καλαμαριάς, ο Παπαδόπουλος του Απόλλωνα, ο Γεωργάτος του Ολυμπιακού, ο Ιωαννίδης του Ηρακλή, ο Δαρίβας και ο Μαλαμόπουλος του Ολυμπιακού, ο Πατηνιώτης του Εθνικού και ο Παπαντωνίου του Παναθηναϊκού. Στον αγώνα περνάει στο δεύτερο ημίχρονο και ο Φωκιάς του Παναθηναϊκού.

Ομάδες με σπουδαία αντιστασιακή δράση, μεταξύ άλλων είναι ο Έσπερος Καλλιθέας η ΑΕ Παγκρατίου, ο Τρίτων, ο Ολυμπιακός Λουτρακίου, η ΑΕΚ Καλαμάτας, η ΑΕΚ Χαλκίδας, ο Πανδραμαϊκός, ο Ισθμιακός, η Θύελλα Ραφήνας. Ποδοσφαιριστές που βγαίνουν μπροστά και αντιστέκονται πληρώνοντας άλλοι με τη ζωή τους, άλλοι με φυλακίσεις, με εξορίες και βασανιστήρια είναι, μεταξύ άλλων: Ο Νίκος Γόδας που εκτελέστηκε στις 19 Νοεμβρίου του 1948 στο Λαζαρέτο, ο Μιχάλης Αναματερός, ο Ανδρέας Μουράτης και ο Σάββας Παπάζογλου

του Ολυμπιακού, ο Σπύρος Κοντούλης που εκτελέστηκε ενώ πήδηξε από το καμión των Γερμανών στο Μετς, όταν τον μετέφεραν για εκτέλεση από το Χαϊδάρη στην Κιαισαριανή, ο Κώστας Χριστοδούλου, και ο Γιάννης Καψής της ΑΕΚ, ο Σωκράτης Φελούρης, ο Κυριάκος Κρίτας και ο Γουίλιαμ Αρβανίτης του ΠΑΟΚ, ο Νίκος Πολυκράτης, ο θρυλικός Καπετάν Νικήτας του Ολυμπιακού Πατρών - ο Άγγελος Μεσσάρης του Παναθηναϊκού, ο Κώστας Λιάρος του Απόλλωνα Καλαμαριάς, ο Γεώργιος Ιβάνοφ του Ηρακλή - κορυφαίος σαμποτέρ, ο Αλέκος Σιώτης του Άρη, ο Πάνος Αλεξάς του Πανατιωλικού.

Τελευταία οργανωμένη πράξη αντίστασης στον ελληνικό αθλητισμό, αποτελεί το ταξίδι της ΑΕΚ στο Βελιγράδι, στις 7 Απριλίου του 1999 εν μέσω βομβαρδισμών του ΝΑΤΟ.

BETHLEHEM NICOLA ICONS STUDIO & ART STUDIO

This card is a special edition for the art studio presented by Nicola Juha iconographer. By purchasing of this item you will be supporting ArtStudio in Bethlehem, Holy Land. Carefully printed by BOHEMIA PAPER.

www.bethlehemnicolaicons.com

«ΠΕΡΝΩΝΤΑΣ ΤΗ ΣΚΥΤΑΛΗ» ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΣΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

